

Jakie będzie nowe WBO?

Załączniki do raportu z konsultacji społecznych

Załącznik nr 1 – Notatka ze spotkania konsultacyjnego	2
Załącznik nr 2 – Notatka z warsztatu konsultacyjnego	4
Załącznik nr 3 – Zestawienie e-formularza opinii	7

Załącznik nr 1 – Notatka ze spotkania konsultacyjnego

Data spotkania: 4 listopada 2025 r., godz. 17.30

Miejsce spotkania: Odłot. Strefa Partycypacji; ul. Piłsudskiego 34

Liczba osób uczestniczących: 5

Opinie zebrane podczas dyskusji:

- Najbardziej negatywną stroną WBO jest długi czas realizacji projektów. Jest to czynnik zniechęcający do głosowania.
- Opinia ta była podzielana przez wszystkich uczestników spotkania ("orkiestracja opinii").
- Sprawia to też, że liderzy projektów tracą społeczne zaufanie.
- "W ramach WBO nie mogą być realizowane projekty zakładające wytworzenie infrastruktury na nieruchomości, co do której Prezydent Wrocławia nie ma możliwości złożenia oświadczenia o dysponowaniu nieruchomością na cele budowlane" - ten punkt bywa wykorzystywany w odniesieniu do gruntów, które nie są odrolnione.
- Głosowanie – teraz najbardziej skuteczną metodą promocji projektów jest marketing szeptany. Warto pomyśleć o innych sposobach promocji.
- Kwestia opiniowania projektów przez Rady Osiedla – kluczowym momentem dla projektu jest czas pomiędzy I a II etapem. Gdyby Rada Osiedla mogła wtedy wyrazić swoją opinię (na równi z innymi jednostkami miejskimi), jej opinia miałaby większe znaczenie.
- Postulat, aby Rady Osiedli były informowane o projektach planowanych na ich terenie, z pytaniem, czy Rada chce zająć stanowisko.
- "Opinia" a "rekomendacja" Rady Osiedla (widoczna na stronie projektu) to co innego. Pojawiła się uwaga języka, że rekomendacja

może być tylko pozytywna, a opinia negatywna lub pozytywna. I żeby w związku z tym opinii Rad Osiedli nie nazywać rekomendacjami.

- Rada Osiedla chciałaby poznać oceny jednostek miejskich na temat projektu już na I etapie. Na ile te oceny są opisowe i zawierają argumentację?
- Jaki wpływ na ocenę projektu ma nieprzychylna opinia organizacji eksperckiej, np. zajmującej się przyrodą lub ekologią?
- Mieszkańcy i mieszkanki mają wrażenie, że miasto nie ma sprawczości, brak konkretnych efektów projektów w rozsądnym czasie.
- Proces głosowania należy podzielić na rejony (lub wręcz osiedla), aby mieszkańcy mogli głosować wśród “swoich” projektów”.
- Propozycja stworzenia kolejnej, jeszcze mniejszej kategorii projektów WBO – “projektów podwórkowych”, najtańszych. Wpłynęłoby to pozytywnie na poczucie sprawczości mieszkańców i mieszanek.
- Projekty “podwórkowe” byłyby szansą dla mniejszych osiedli, które teraz muszą łączyć się z projektami na sąsiednich osiedlach. Byłyby głosowane w puli projektów rejonowych (patrz pkt. 10).
- Propozycja wprowadzenia głosowania po 2 głosy na każdą kategorię, aby w ten sposób walczyć z “federalizacją” projektów.
- Warto zwrócić uwagę na problem łączenia się projektów, które są rozsięte po całym mieście i nie mają ze sobą wiele wspólnego.
- Obserwując współpracę jednostek miejskich i związaną z tym przewlekłość procedur propozycja wprowadzenia grupy roboczej, która będzie się zajmować konkretnym projektem, aby komunikacja różnych jednostek była bardziej efektywna.
- Problem “ekstrasów”: jak zdefiniować, co jest zadaniem gminy? Mieszkańcy i mieszkanki też nie chcą głosować na projekty ich zdaniem “pospolite”, należące do niejasnej kategorii podstawowych zadań gminy (np. naprawa nawierzchni chodnika).

- Jak powinno wyglądać łączenie projektów? (Na jakim etapie, w jakiej procedurze, jak zabezpieczyć się przed łączeniem fikcyjnym, w wyniku którego z jednego projektu pozostaje nazwa, a z drugiego zakres?)
- Propozycja dodatkowych wprowadzenia punktów obligatoryjnego głosowania w lokalach znajdujących się pod kontrolą miejską, np.: biblioteki, CAL-e itd.
- Większe promowanie idei WBO oraz projektów w szkołach. Np. lekcje w szkołach na temat tego, czym jest Wrocławski Budżet Obywatelski.
- Wydłużenie czasu na wycofanie projektu z głosowania.
- Propozycja zmiany w funkcjonowaniu strony internetowej: widok głosowania sprawia, że osoby przypadkowo odklikują wybrane przez siebie projekty.
- System poleceń, aby zaangażować także lokalnych liderów - większe wykorzystanie nieformalnej komunikacji i wiedzy o najbardziej aktywnych liderach.
- Zmiana formularza poprawkowego.
- Uszczelnienie procedur głosowania, aby nie dochodziło do niejasnych sytuacji oraz nadużyć.

Załącznik nr 2 – Notatka z warsztatu konsultacyjnego

Data spotkania: 18 listopada 2025 r., godz. 17.30

Miejsce spotkania: Odlot. Strefa Partycypacji; ul. Piłsudskiego 34

Liczba osób uczestniczących: 5

W trakcie warsztatu zostały poruszone następujące kwestie:

Opinie i pytania dotyczące podziału środków na kategorie kwotowe i ich wartości

- Czy kwota przeznaczana na WBO jest ograniczana? W jaki sposób jest regulowana?

- Postulat zastąpienia kategorii osiedlowej i ponadosiedlowej jedną kategorią o zakresie od 1 zł do 3 mln zł.
- Rekomendacja utworzenia nowej, trzeciej kategorii projektów małych, o wartości do 150–200 tys. zł. Celem jest umożliwienie realizacji niewielkich zadań w sposób sprawny i z odciążeniem od pełnej procedury przetargowej, co skróci czas realizacji i zmniejszy koszty administracyjne. W ramach tej kategorii rekomenduje się również podział na rejony, aby projekty były bliższe mieszkańcom. Realizacja postulatów zachęci mieszkańców do udziału w WBO (efekt profrekwencyjny), zmniejszy liczbę formalności, pozwoli realizować małe projekty, widoczne dla społeczności lokalnych. Trzecia kategoria stanowiłaby prosty, przejrzysty i efektywny mechanizm wspierający szybkie, lokalne inicjatywy mieszkańców.
- Postulat utworzenia 4 instrumentu partycypacji, przeznaczonego dla najmniejszych projektów, o których mowa w punkcie c, poza WBO i jego ograniczeniami ustawowymi.

Opinie i pytania dotyczące ewentualnego podziału miasta na rejony.

- Uczestnicy i uczestniczki wyrazili brak poparcia dla podziału miasta na rejony przy obecnym podziale na kategorie projektów.
- Jedna osoba wyraziła poparcie rejonizacji, lecz wyłącznie dla kategorii najmniejszych projektów, o których mowa w punkcie 1 c. Podział miasta na mniejsze rejony przy realizacji drobnych projektów mógłby być dobrym rozwiązaniem. Działałoby to podobnie jak Fundusz Osiedlowy, ale z udziałem mieszkańców, a nie tylko rad osiedli — dzięki czemu proces byłby bardziej partycypacyjny i inkluzywny.

Opinie i pytania dotyczące zmiany liczby głosów na projekty, którą może oddać każda Wrocławianka i Wrocławianin.

- Uczestnicy i uczestniczki wyrazili brak poparcia dla zmiany liczby głosów przypadających na mieszkańca/ mieszkankę.

- Gdyby to, czy każdy mieszkaniec zagłosował raz, dało się zweryfikować za pomocą numeru PESEL, to punktowy system głosowania mógłby się okazać skuteczny. Niewykluczone jednak, że mieszkańcy przyznawaliby wszystkie punkty pojedynczym preferowanym przez siebie projektom.

Opinie i pytania dotyczące poprawy bezpieczeństwa głosowania

- Dlaczego na ten moment weryfikacja tego, czy każdy zagłosował raz poprzez podanie numeru PESEL w formularzu jest niemożliwa?
- W jaki sposób radzą sobie z kwestią zastosowania nr PESEL inne miasta stosujące Budżet Obywatelski?
- Postulat zastosowania Urbancard lub karty Nasz Wrocław do weryfikacji spełniania uprawnień do oddania głosu. W takim systemie można by "podpiąć" dzieci pod kartę rodziców.
- Postulat zastosowania testu reCAPTCHA w internetowym głosowaniu jako weryfikacja, czy głosujący jest botem. Jest to bardzo ważne dla zapewnienia bezpieczeństwa głosowania.
- Postulat ograniczenia możliwości głosowania osobom posługującym się numerem telefonu z innym numerem kierunkowym niż polski.
- Postulat organizacji punktów głosowania w szkołach, siedzibach rad osiedli itp. w celu zwiększenia dostępności punktów głosowania stacjonarnego w miejscach słabiej skomunikowanych z budynkiem Urzędu.
- Czy możliwe byłoby głosowanie listowne?

Inne opinie i pytania

- Postulat, aby przed rozpoczęciem WBO w 2026 roku podać do wiadomości publicznej, że zasady głosowania (w zakresie bezpieczeństwa/weryfikacji głosów) WBO zostaną zmodyfikowane.
- Postulat zastosowania promocji WBO za pomocą Nasz Wrocław MAX.

- Postulat utworzenia mobilnego punktu (w autobusie MPK), w którym można byłoby osobiście oddać głos.

Załącznik nr 3 – Zestawienie e-formularza opinii

Zachowano pisownię oryginalną.

Pytanie: **Jakie są Twoje propozycje dotyczące funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego?**

I. p.	Opinia
1	Budżet powinien być rozdzielony na poszczególne osiedla lub ich grupy, tak by projekty osiedlowe z tych mniejszych osiedli, miały szanse na realizację. Dzisiaj to ogólna liczba głosów decyduje o wyniku natomiast to promuje duże osiedla z większą liczbą mieszkańców.
2	Do projektów WBO powinny trafiać jedynie inicjatywy spoza zakresu obowiązków miasta i zarządców obiektów. To jest śmieszne, że tym programem załatwia się remonty chodników, oświetlenie ścieżek czy budowę boisk szkolnych. WBO powinno być programem, dzięki któremu miasto realizuje dodatkowe potrzeby mieszkanki i mieszkańców, a nie podstawowe.
3	To jest chore że my jakoś mieszkańcy prosimy w WBO o remont chodników. Miasto z papieru. Jak ma wygrać projekt z osiedla typu Przedmieście Olawskie gdzie mieszkają ludzie jacy mieszkają z nowymi osiedlami z młodymi ludźmi. Osiedla typu Nadodrże, Ołbin, Przedmieście Olawskie popadają w coraz większą ruinę. Sutryk nawet tutaj nie nagrywa swoich rolek na insta bo się boi. Moja złość sięga zenitu. Ci ludzie którzy chcą coś zmienić na tych osiedlach poddają się po 2-3 latach. Nic się nie da zmienić.
4	Pomysł: W ramach WBO mieszkańcy głosują tylko za możliwością

l. p.	Opinia
	wykorzystania pieniędzy na ich osiedlu. Nie głosują za konkretnym projektem, ale właśnie za budżetem. Wprowadzamy progi głosów. Np. • 2000 głosów na osiedle - milion do wydania • 20000 głosów- 10 milionów do wydania Pula całego budżetu zwiększona do 0,5% budżetu Wrocławia Każde osiedle (administracyjne) we współpracy z jednostkami miejskimi przygotowuje portfolio potrzebnych inicjatyw na osiedlu na okres 3 lat Po wygranej osiedla w głosowaniu, następuje wybór konkretnych inicjatyw z przygotowanej listy Cel: zmniejszenie obciążenia jednostek miejskich przy jednoczesnym zwiększeniu wartości realizacji projektów na osiedlu. Ciągle decydują mieszkańcy (głosowanie) Obecni liderzy projektów powinni mieć okazję współpracować z RO przy przygotowaniu portfolio inicjatyw na osiedlu.
5	Uprawnieni do głosowania powinni być tylko mieszkańcy płacący podatki we Wrocławiu. Projekty powinny być oznaczone widocznymi tablicami (wykonane z pieniędzy WBO 20XX) podobnie jak projekty unijne. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z tego ile rzeczy zostało zrobione w ramach WBO a przechodzą obok nich codziennie.
6	Uważam, że należy drastycznie zwiększyć budżet WBO. Bez odpowiednich środków na realizację projektów bardzo dużo ambitniejszych projektów jest odrzucanych ze względu na przekroczenie budżetu. Kolejnym obszarem do poprawy jest prędkość realizacji wybranych projektów. Ludzie głosują a potem przez nawet 2 lata nie widzą efektów bo wszystko się mocno przeciąga. Należy wyeliminować ten problem upraszczając

l. p.	Opinia
	biurokrację.
7	WBO w obecnym kształcie nie jest programem dla ogółu mieszkańców, a wąskiej grupy która wykorzystuje strategie i kalkulacje do realizacji swoich ściśle zaplanowanych działań. Program powinien być bardziej dostępny i zrozumiały dla zwykłych mieszkańców, którzy nie interesują się układami. W obecnej formie trzeba głosować strategicznie, a nie na projekty które faktycznie nam się podobają - rozwiązaniem mogłoby być głosowanie na większą liczbę projektów np. mieszkaniowiec mógłby robić listę 10-20 projektów, szeregując od najbardziej wartościowego do tego, na którego realizacji najmniej mu zależy (w przypadku odpadnięcia projektu z nr 1 jego głos przechodziłby na projekt nr 2, a nie był marnowany - to by wykluczyło głosowanie strategiczne). Z programu powinny zostać wyłączone inwestycje dotyczące szkół i terenów mieszkaniowych, by z programu był realizowany tylko projekty dla ogółu mieszkańców (np. parki, ścieżki, ogrody, atrakcje, tylko publicznie i bez ograniczeń dostępne place zabaw i boiska). Głosowanie powinno odbywać się na początku roku, żeby do końca danego roku wybrane projekty były już na etapie realizacji - wiele osób nie widzi sensu głosowania na projekty, których realizacja bardzo się wydłuża.
8	Powinniśmy powrócić do mechanizmów działania w dawniejszych latach i korzystać z tej opcji na wzór Poznania. Powinno być więcej kategorii zwycięskich projektów, łatwiejsze do spełnienia wymagania projektów, niższy próg wygranej projektu, zwiększenie szans małych osiedli, zmniejszenie stopnia profesjonalizacji kampanii wyborczej - obecnie, aby wygrać w WBO projekt ponadosiedlowy w większości przypadków należy prowadzić profesjonalną kampanię marketingową, która wiąże się z dużymi

l. p.	Opinia
	kosztami i koniecznością poświęcenia znacznej ilości czasu. Większe projekty infrastrukturalne, takie jak naprawa nawierzchni ulicy, budowa nowych chodników, budowa budynków, nie powinny być brane pod uwagę w WBO, natomiast miasto powinno uruchomić inny program na takie projekty - nie jest rolą budżetu obywatelskiego, aby wykonywać tak podstawowe zadania gminy w takim sposobie finansowania.
9	WBO nie powinno służyć do budowy infrastruktury rowerowej co roku większość środków jest wydawana na kilka projektów rowerowych które często mają numer 1... Powinno się promować większą ilość mniejszych projektów.
10	Przywrócić podział na rejony. Wprowadzić osobną niską pulę na projekty nieinwestycyjne. Wziąć przykład z tego jak wygląda budżet obywatelski w Poznaniu. Obecnie we Wrocławiu mamy za duży próg wejścia. Bez profesjonalnej kampanii nie ma szans na zwycięstwo w głosowaniu. Realizacja projektów trwa zbyt długo. Ludzie się zniechęcają, co widać po spadającej liczbie głosów w ostatnich latach.
11	Przede wszystkim likwidacja WBO. Wszystko co jest zgłaszane jest obowiązkiem Gminy. Jeśli nie w/w to powrót do zasad, gdzie małe osiedla mają szansę wygrać w głosowaniu z dużymi. Uniemożliwienie głosowania sms przez dzieci! Aktualnie to 20% głosów od 0-18. Jeśli coś jest zgłaszane z FO to powinno być odrzucane z WBO i odwrotnie. Ktoś te projekty w ogóle czyta ? Ograniczenie możliwości zgłaszania projektów z wielu osiedli (np. 20 metrów ścieżki rowerowej, siłownia , doświetlanie na 5 osiedlach). Ograniczenie projektów do 2 osiedli. To co robi jedna liderka co roku

l. p.	Opinia
	to patologia przy Waszej akceptacji. Wyłączenie z WBO kosztów projektów dokumentacji.
12	Kilka punktów zdominowało WBO we Wrocławiu zniechęcając całą resztę do głosowania przez co reszta nie ma szans już się odkuć nawet przy poprawie organizacji. Proszę zmienić zasady tak, żeby każdemu coś przypadło bo to budzi niesmak i wrogość do prezydenta i urzędników miejskich ponieważ ludzie czują się oszukani i bezsilni.
13	Nie podoba mi się, że zawsze wygrywają więksi. Karłowice - dzielnica willowa nigdy nie będzie miała szans z dużym osiedlem budynków 10 piętrowych.
14	Bardzo zniechęca mnie do udziału w WBO fakt, że projekty które wygrały, są potem przez wiele, wiele lat zupełnie zapomniane. Rozumiem że czasami przygotowania zajmują trochę czasu, ale jak w sprawie postawienia ławki, przejścia dla pieszych czy zasadzania paru drzew nie dzieje się zupełnie nic w 3-5 lat, to ciężko traktować WBO poważnie. Do tego po kilku latach dopuszczone do głosowania zostają projekty identyczne lub bardzo zbliżone do tych które już kiedyś wygrały... i co, muszę na nie głosować ponownie żeby cokolwiek się ruszyło? Czy może nie powinny podlegać głosowaniu. Przede wszystkim proponuję stworzenie łatwo dostępnego systemu informacji publicznej w sprawie realizacji wszystkich projektów. Aby każdy mieszkaniec mógł łatwo sprawdzić co ostatnio się dzieje w sprawie jego ulubionego projektu sprzed lat, na czym utknął. Ten sam system powinien prezentować (niekoniecznie często aktualizowane) podstawowe statystyki - np. jak wiele z zwycięskich projektów z danego roku zostało ukończonych, jest w trakcie realizacji, albo dopiero oczekuje na swoją kolej; bardzo przyda się też

l. p.	Opinia
	podsumowanie "średniego czasu do ukończenia" w zależności od typu, wielkości projektu: dzięki temu mieszkańcy będą mogli urealnić swoje oczekiwania na podstawie danych historycznych i uzbroić się w cierpliwość, jeśli jest faktycznie potrzebna. Jestem przekonany, że gdy będzie możliwość "rozliczenia" miasta z realizacji obiecanych projektów, wszyscy uświadomią sobie że nie jest z nią aż tak źle, i może dzięki temu nabiorą odwagi zgłaszać ambitniejsze propozycje projektów, niż proste sprawy którymi miasto powinno zajmować się nawet bez WBO, takie jak podstawowe zadbanie o zieleni, remonty zniszczonych chodników, oświetlenie parków. Takie projekty nie powinny być poddawane internetowym konkursom popularności, które nie są sprawiedliwą formą zarządzania budżetem, bo jak wiadomo każdy głosuje na projekt ze swojego osiedla, i wygrywa ten, który popisie się najsprytniejszym marketingiem. WBO powinno oferować mieszkańcom szansę na realizację czegoś ekstra, czegoś ponad standard, co inaczej nigdy by nie powstało; wtedy konkurs popularności nie będzie zostawiał niesmaku.
15	powrót do podziału na osiedla, mniejsze projekty - łatwiejsza realizacja, rezygnacja z głosowania papierowego
16	Niezbędne jest ograniczenie puli projektów ponadosiedlowych na rzecz osiedlowych. Jednocześnie w ramach WBO musi wrócić rejonizacja. Być może nawet dotychczasowe projekty ponadosiedlowe powinny stać się rejonowymi.
17	Dla mnie formularz opinii w postaci jednego pytania otwartego świadczy o lenistwie osób i jednostek prowadzących konsultacje. Pytanie otwarte powinno być dodatkiem do szeregu pytań zamkniętych, bo jak mi nie ma Państwo jakiś kierunek w którym dążycie i jakieś swoje propozycje dalszego rozwoju WBO.

l. p.	Opinia
	Pozostawienie jedynie jednego pytania otwartego to moim zdaniem celowe obniżanie potencjalnych ankietowanych.
18	Podział na osiedla, żeby osiedla z dużą ilością młodych osób i dużą ilością mieszkańców nie były uprzywilejowane kosztem osiedli ze starszymi mieszkańcami albo mniejszą ilością mieszkańców stałych (bo np. wiele mieszkań na osiedlu jest wynajmowanych krótkoterminowo).
19	Sprawniejsza realizacja projektów, informowanie na bieżąco lidera projektu i właściwą miejscowo radę osiedla o stanie realizacji w ustalonych cyklach czasowych.
20	Problemy systemowe Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego wymagające pilnej korekty. Po latach doświadczeń jako lider projektu WBO muszę stwierdzić, że system ten (mimo szczytnych założeń) w praktyce nie działa sprawiedliwie ani efektywnie. Kluczowe problemy pozostają nierozwiązane od kilku lat pomimo wielu głosów środowiska lidarskiego i zwykłych mieszkańców/mieszkanek: 1. Brak mechanizmu wyrównującego szanse mniejszych osiedli. W obecnym modelu osiedla o niższej liczbie mieszkańców (np. zabudowa kamieniczna czy jednorodzinna) z góry stoją na przegranej pozycji w rywalizacji z dużymi osiedlami blokowymi. To strukturalna nierówność, której miasto od lat nie potrafi lub nie chce rozwiązać. Nie każde osiedle może uczestniczyć w koalicji ponadosiedlowej mając na swoim terenie ogromne potrzeby infrastrukturalne, natomiast każde osiedle - bez względu na ilość zameldowanych na nim osób - powinno mieć realną szansę zdobyć środki na inwestycje na swoim terenie. 2. Zacieranie granic między WBO a obowiązkami miasta. Budżet obywatelski nie powinien być narzędziem do łątania zadań

l. p.	Opinia
	własnych gminy, takich jak remonty chodników, dróg czy przystanków. To działania, które powinny wynikać z bieżącego utrzymania infrastruktury miejskiej, a nie z inicjatywy mieszkańców/mieszkanek. Chyba największą przesadą są projekty infrastruktury zielonej i wypoczynkowej na podwórzach, które powinny na działkach gminnych realizować spółki miejskie i departamenty urzędu - podmioty za to odpowiedzialne i otrzymujące na nie fundusze z rozdzielnika (nie otrzymują wystarczającej ilości środków? należy skorygować budżet miejski i sposób jego wydatkowania). Pomijam oczywiście Fundusz Osiedlowy, który jest chyba jedynym porównywalnym z WBO rozczarowaniem, natomiast na temat FO też powinna zostać uruchomiona ewaluacja. 3. Opóźnienia w realizacji zwycięskich projektów. Jeśli od momentu ogłoszenia wyników do faktycznej realizacji mijają lata, trudno oczekiwać, że mieszkanki i mieszkańcy zachowają zaufanie i entuzjazm wobec WBO. Brak terminowości podważa sens obywatelskiego zaangażowania, obniża motywację i powoduje, że kolejne pokolenia społeczności lokalnych nie decydują się uczestniczyć w WBO bo nie widzą w nim żadnych korzyści. 4. Nieefektywna komunikacja i promocja WBO. Kampanie informacyjne prowadzone przez miasto są od lat oderwane od realnych potrzeb komunikacyjnych mieszkańców i mieszanek. Skutkiem tego jest malejąca frekwencja i coraz mniejsze zainteresowanie udziałem w procesie. Po kilku edycjach WBO, w które włożyłem dużo pracy i energii, trudno mi dziś dostrzec w tym mechanizmie realne narzędzie wpływu społecznego. Zamiast budować zaufanie, WBO coraz częściej je osłabia. Czas, by Urząd Miasta poważnie potraktował

l. p.	Opinia
	głosy praktyków i osób, które od lat próbują naprawić ten system od środka.
21	Bardzo krzywdzące jest rozmywanie projektów na de facto wiele mniejszych projektów. To, że projekty ponadosiedlowe to de facto zlepek kilku projektów osiedlowych to już sygnał, że system nie działa a mieszkańcy próbują kreatywnie obejść zasady, żeby osiągnąć efekt jakiego wbo nie zapewnia. Tj. możliwość wygrania lokalnych projektów osiedlowych, które stanowią największy odsetek potrzeb. Konieczne jest zrzeszenie się kilku dużych osiedli, instytucji, społeczników i często radnych by rozpromować projekt i go wygrać w trybie ponadosiedlowym, by małe osiedla jak Gajowice czy Pawłowice, nie mówiąc np. o Bieńkowicach, miały szansę zrealizować choćby niewielki projekt. Zastanówcie się dlaczego tak się dzieje bo ten mechanizm to zwyczajnie obejście niefunkcjonalnych zasad WBO.
22	1. Przyspieszenie realizacji. 2. Większa pomoc dla pomysłodawców w dostosowaniu projektu, jeśli ich wniosek nie do końca spełnia kryteria. 3. Powrót do rejonizacji projektów osiedlowych.
23	Losowanie numerów na liście projektów poddanych ostatecznie pod głosowanie (przykład: Poznań). Inne sposoby ocen przy wybieraniu projektów: np punkty, a nie pojedyncze głosy. Więcej małych projektów obecna formuła premiuje tylko "dużych graczy" i finansuje duże inwestycje.
24	Powrót do zasady głosowania na 2 projekty ponadosiedlowe i jeden osiedlowy
25	Budżet Obywatelski powinien mieć też kategorie małe obiekty osiedlowe (np do 50k zł), by można było zmienić drobiazgi w najbliższym otoczeniu bez konieczności tworzenia koalicji i wielkich

l. p.	Opinia
	kampanii promocyjnych. Dodatkowo miasto mogłoby pozwolić na tworzenie budynków użyteczności publicznej (siedziby CALi, bibliotek, przychodni etc). W tym celu wartoby stworzyć nową kategorie: duże projekty ponadosiedlowe o większym budżecie niż 3mln zł. Wygranym projektom, którym proces realizacji wydłuża się o ponad 2 lata warto zwaloryzowac budżet o inflację.
26	Ubolewam, że wiele z projektów to elementy pierwszej potrzeby, które miasto powinno wykonywać w ramach swoich standardowych działań (wyrównanie chodników, przystanki wiedeńskie, nasadzenia zieleni, dodanie oświetlenia). Niestety tak nie jest. Gdy WBO startował miałem nadzieję, że zgłaszane projekty będą głównie dotyczyć tożsamości, będą artystyczne czy wręcz będą ekstrawaganckimi fanaberiami. Niestety tak nie jest. Społeczności lokalne, aktywiści muszą ze sobą rywalizować o rzeczy podstawowe, które często miasto już wcześniej obiecało zrealizować. Miałem również nadzieję, że zaktywizuje to mieszkańców do większej partycypacji w mieście. Nie widzę, aby to się działo, raczej katalizuje energię aktywnych osób w tym wydarzeniu nie zostawiając im czasu na walkę o systemową zmianę. Początkowo byłem wielkim zwolennikiem idei budżetu partycypacyjnego, jednak po czasie uważam, że bardziej służy on władzy, niż mieszkańcom. To tylko 0.5% budżetu miasta, a zajmuje setkom zaangażowanym osobom czas. Jednym rozwiązaniem byłoby radykalne powiększenie budżetu WBO na przykład do 5% zaplanowanych wydatków miasta na dany rok, co dałoby miejsce na bardziej szalone pomysły i zwiększy liczbę zrealizowanych dobrych projektów. Nie uzdrowi to wszystkich bolączek systemu, ale uleczy z wielu.
27	Moim zdaniem obecne WBO nie działa tak, jak powinno.

l. p.	Opinia
	Na moim osiedlu zauważam coraz mniejsze zainteresowanie zarówno wymyślaniem projektów, jak i głosowaniem na te zgłoszone. Projekty, które się pojawiają, nie rozwiązują podstawowych problemów społecznych – ani tych ogólnych, ani dotyczących konkretnych części miasta. Zgłaszane są głównie inicjatywy typu skwerek, boisko czy parking pod blokiem. To mogą być fajne pomysły, ale nie rozwiązują tego, co naprawdę ważne – tego, co mogłoby realnie podnieść jakość życia mieszkańców. Przykładowo, mieszkańcy ulic Bystrzyckiej i Chociebuskiej od lat zmagają się z ciągle zamykanymi przejazdami kolejowymi. Na skrzyżowaniu z przejazdem regularnie tworzą się zatory – tam naprawdę potrzebne są sygnalizatory świetlne, które rozwiązałyby ten problem. Szczerze mówiąc, jestem już zmęczona głosowaniem nad kolejnymi propozycjami typu „wybieg dla psów”, „parking przy Hynka” czy „małe boisko”. Chcemy i potrzebujemy czegoś, co faktycznie ulepszy codzienne życie. Tymczasem miejskie drogi wciąż są w złym stanie, pełne dziur, a miasto tłumaczy, że nie ma pieniędzy na naprawy. Drugą kwestią jest to, że samo wymyślanie projektów jest dostępne tylko dla nielicznych. Nie każdy jest kreatywny czy ma w sobie społeczną żyłkę innowatora. Proponowałbym, aby przy zgłaszaniu projektów WBO organizowano lokalne konsultacje. Mogłaby w nich uczestniczyć osoba, która zna dany obszar miasta, potrafi prowadzić takie spotkania, przedstawić mieszkańcom, co jest możliwe do zrealizowania, zebrać ich potrzeby i pomysły, a następnie wspólnie z nimi opracować projekt. Dzięki temu mieszkańcy mieliby realny wpływ, a pomysły byłyby bardziej trafne i

l. p.	Opinia
	wartościowe.
28	Sama forma WBO jest dobra. Zmieniłbym zasady, aby mieszkańcy na każdym osiedlu mogli głosować i wybrać jeden projekt dotyczący ich osiedla. Głosowanie może odbywać się nawet raz na 2 lata ale chodzi o to aby mieszkańcy widzieli że mają konkretny wpływ na wybór danego projektu i zmianę swojej najbliższej okolicy. Dużym problemem jest czas realizacji projektów. Powinny mieć jak najwyższy priorytet wykonania i realizacji na wszystkich szczeblach decyzyjnych, tak jak to się dzieje z poruszonymi tematami podczas spotkania Prezydenta Miasta z mieszkańcami. Jeśli wybrany projekt przez mieszkańców napotyka problemy prawne, własnościowe co do działek lub dostępności do drogi publicznej to również powinien być priorytetowo potraktowany nawet jeśli wymagałoby to założenia sprawy w Sądzie.
29	Projekty typu "wiata przystankowa" lub "ławka przy skwerku" powinny podczas wstępnej weryfikacji trafiać do zrealizowania przez odpowiednie jednostki - w przypadku w/w ZDIUM, MPK. Realizacje projektów typu remont podwórka nie mogą trwać blisko dekadę (Podwórko im. Wszystkich Mieszkańców).
30	Obecny system WBO: faworyzuje duże osiedla lub koalicje kilku dzielnic, które mają większy potencjał mobilizacji głosów; powoduje, że mniejsze osiedla (np. peryferyjne) mają małe szanse na realizację projektów; prowadzi do dominacji projektów rekreacyjnych dla dzieci (place zabaw, boiska), kosztem innych potrzeb społecznych, dopuszcza głosowanie osób niemających trwałego związku z miastem, co może zaburzać lokalne priorytety. Sugerowane zmiany: 1. Podział środków według kategorii tematycznych np.

l. p.	Opinia
	wprowadzenie osobnych pul budżetowych na konkretne kategorie, np.: Zieleń i ekologia (np. parki, drzewa, retencja), Infrastruktura rowerowa i piesza. Taki podział ograniczyłby dominację jednej grupy projektów (np. placów zabaw) i zwiększył różnorodność działań finansowanych z WBO. 2. Wydzielenie funduszu dla małych osiedli. Pozwoli to na bardziej sprawiedliwy rozkład środków i realny wpływ mniejszych wspólnot na rozwój swojej przestrzeni. 3. Głosowanie tylko dla mieszkańców Wrocławia posiadających meldunek. O inwestycjach decydują faktyczni mieszkańcy, a nie osoby z zewnątrz głosujące przypadkowo na projekty z którymi nie identyfikują się mieszkańcy Wrocławia. 4. Wprowadzenie progu wieku w głosowaniu (głosowanie od 18. roku życia). Ogranicza nadreprezentację projektów typowo dziecięcych (place zabaw), które często wygrywają dzięki mobilizacji szkół i rodziców na co często nie mają wpływu mieszkańcy mniejszych osiedli.
31	Wypadałoby się zastanowić, czy WBO we Wrocławiu w dalszym ciągu ma sens. Nie jest to już ani konkurs sprawiedliwy, ani dostępny dla każdej grupy wiekowej. A i projekty, które wygrywają coraz bardziej są robione dla nikogo. Sam czas realizacji projektów to również sprawa dyskusyjna. A teraz dlaczego tak uważam. Na wielu osiedlach nie ma już działek miejskich, na których można by realizować projekty WBO. Albo działki te są tak małe i tak uwarunkowane ograniczeniami, że nie ma sensu tam inwestowanie. Są też osiedla małe, które nie mają szans zebrać 2000-3000 głosów by wygrać. Już te dwie powyższe kwestie to duża niesprawiedliwość. Mamy duże osiedla z dużymi potrzebami, ale bez działek miejskich i

l. p.	Opinia
	mamy małe osiedla z działkami miejskimi i fajnymi pomysłami, ale nie dadzą rady wygrać, bo nie uzbierają głosów. Może więc trzeba zmienić formę głosowania, albo może przerzucić pieniądze w Fundusz Osiedlowy i niech Radni Osiedlowi zdecydują na co przeznaczyć pieniądze, bez konkursu, bez czekania, szybciej i bardziej celowo. Samo głosowanie on-line wyklucza Seniorów, którzy na moim osiedlu prawie nie biorą udziału w głosowaniu. Nie jest dla mnie żadnym argumentem fakt, że można zagłosować w urzędzie - robi to może kilkanaście osób rocznie. Seniorzy nie pojadą daleko, by zagłosować. Albo trzeba zmienić formę głosowania, albo ustawić punkty mobile do oddawania głosów. Choć ja bym zrezygnował z numerów PESEL i SMS. Jeśli jakiś projekt wygrywa jest to kolejny plac zabaw, dla dzieci których na osiedlu jest coraz mniej, kolejna siłownia, która będzie stała pusta, albo kolejny psi wybieg, na którym widzi się 1-2 psy dziennie. Może tu by wystarczyła lista poparcia nie na 3 osoby tylko np. na 100 zanim złoży się projekt. I na koniec czas realizacji projektów to zgroza. Wygrany w 2019 roku projekt doczekał się realizacji w roku 2024. Projekt z roku 2020 zakończyliśmy również w roku 2024, a projekt wygrany w roku 2021 nadal nie wyszedł poza etap projektowy. Gdzie przetarg na wykonanie i czas na realizację? Jak dobrze pójdzie to może pod koniec 2026 roku będzie gotowy. Czyli u nas na osiedlu średnio 4 lata czekamy na realizację jednego projektu. W tym samym czasie w Budżet Obywatelski w Warszawie w regulaminie jest zapis, że przetarg na wykonanie projektu musi być rozpisany w ciągu roku od wygrania. Czyli jak widać można. Tylko trzeba chcieć. P.S. A już brak odpowiedzialności urzędniczej za niedopatrzenia i

l. p.	Opinia
	błędy jest karygodny. Wygrywamy projekt za 750 000 zł na skatepark, a po czterech latach słyszymy od urzędników, że mamy projekt, ale nie da się go wykonać za takie pieniądze i jak nie znajdziemy (my jako liderzy projektu i radni osiedlowi) dodatkowych środków to projekt nie zostanie wykonany. Finalnie kończymy projekt za 2 700 000 zł. Kolejny przypadek to zagospodarowanie terenu dookoła jeziora, gdzie po wygraniu projektu okazuje się że mamy grunty rolne IV kategorii i nie da się tam inwestować i projekt staje na dwa lata, by szukać obejścia problemu. Kolejny przykład, to źle wykonana zjeżdżalnia - niezgodnie z projektem. Ewidentnie urzędnik się pomylił, a mu od dwóch lat nie mamy odbioru technicznego, ani pomysłu na zmianę. I takich wypadków jest więcej. Wszystkie bez konsekwencji dla urzędników, ale na niekorzyść mieszkańców. P.P.S. A jeszcze, co bardzo irytuje to projekty robione jakby po znajomości. Bo nagle okazuje się, że projekty wygrywa, we październiku, a w styczniu już jest realizowany. Jak to możliwe? Urząd miał wcześniej gotowy projekt, tylko nie było pieniędzy i dziwnym trafem, ktoś złożył do WBO tożsamy projekt, który wygrał. Przypadek?
32	WBO jak najbardziej powinien funkcjonować ale zamieniłabym formułę głosowania. Ludzie obawiają się podawania nr PESEL w formularzu internetowym - szczególnie osoby starsze. Z jednej strony wszyscy ostrzegają aby nie podawać nr PESEL i go strzec, a tutaj jest taki wymóg. Dodatkowo może dla seniorów rozważyłbym formułę głosowania poprzez podpis na liście np. w CAL-ach na osiedlach
33	proponuję powrócić do rejonizacji
34	Wrocławski Budżet Obywatelski powinien zostać zmieniony i

l. p.	Opinia
	zreformowany tak by funkcjonował podobnie jak w innych miastach w Polsce i za granicą. Głosowanie i cała formuła WBO to powinno być święto Demokracji. Osobiście uważam, że należy zmienić cały regulamin WBO i skonkretyzować kwestie promocji projektów. Skandaliczną rzeczą jest to, że można zakładać profile na FB promujące dane projektu, autorzy stron jak WBO Szczepin nie chcą udostępniać innych projektów „bo to konto/strona została stworzona by promować konkretne/moje projekty.” To wypowiedź autorów wyżej wspomnianej strony. Kolejna skandaliczna rzecz to udostępnianie na profilach w social mediach Rady Osiedli chociażby tej na Szczepinie tylko konkretnych popieranych w tym wypadku przez [anonimizowane], a tym samym całą radę osiedla. WBO przez takie braki konkretów, unormowań prawnych/regulaminów/ jasnych zasad jest zwykłym narzędziem politycznym to pompowania wybranych projektów. Uważam, że każda propozycja jest dobra i należy ją wspierać. Każda opcja zaangażowania społeczności lokalnej i zmiany „małej ojczyzny”, zwiększenia partycypacji społecznej w najważniejsze sprawy dla mieszkańców jest bardzo dobra. Natomiast brak właśnie tych zasad i pozwalanie na robienie polityki przez Rady Osiedla i osoby, które myślą, że mają monopol na osiedla i na miasto powoduje, że jest takie, a nie inne zaangażowanie ludzi w WBO czy inne projekty w mieście. Nie dziwcie się później, że brakuje młodych osób chcących zrobić coś dobrego we Wrocławiu. Jak dla mnie ta edycja WBO to totalne dno. Zastanówcie się czy chcecie żeby tak to wyglądało w przyszłości. Pozdrawiam
35	Głosowanie loginem profilu zaufanego. Zakaz tworzenia projektów, które powinny być realizowane przez miasto, np. chodniki, ulice, przejścia dla pieszych. To powinny być wyłącznie projekty, które

l. p.	Opinia
	zwiększą komfort życia mieszkańców ponad podstawowe obowiązki miasta.
36	Weryfikacja przez system czy osoba głosująca nie zmarła. Ujawniono właśnie że w głosowaniu brali udział od 100 do 200 latkowie
37	Czemu niektóre projekty są realizowane zanim zaczniesz głosowanie? Przypadek? Czy głosowanie nie jest wiarygodne bo ustawione?
38	Weryfikacja danych osób głosujących lub głosowanie przez mObywatela
39	Uważam, że każde osiedle powinno mieć zagwarantowane środki proporcjonalnie do liczby mieszkańców. Do tego proszę porównać do Krakowa - tam jest realizowanych 200 projektów w ramach WBO, u nas 20. Żeby projekty ponadosiedlowe wygrywały to i tak dotyczą paru lokalizacji na paru osiedlach. Jak te projekty ponadosiedlowe? To parę projektów osiedlowych tylko pod jednym numerem... ten podział na osiedlowe i ponadosiedlowe jest bardzo nietrafiony, on się wiąże tylko z innym budżetem. Do tego w Krakowie jest duża partycypacja papierowa, bo jest wiele miejsc do głosowania papierowego. Dzieci z chęcią głosują, a u nas to rodzice głosują za dzieci. Osoby starsze też wolą głosowanie papierowe.
40	Myślę, że dobrym pomysłem jest pozostawienie ankiet do głosowania w CALach, Domach Kultury czy Klubach Pacjenta, a także w szpitalach, by dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców. Drugi pomysł to aby na etapie zgłoszeń, zanim nastąpi głosowanie, mieszkańcy mogli wyrazić swój przeciwny i zasugerować poprawki-nie każdy mieszkaniec będzie szczęśliwy mając np. osiedlowy klub disco na wolnym powietrzu czy wielki plac zabaw pod blokiem, pewne

l. p.	Opinia
	inwestycje można przesunąć w lokalizacji albo, jeśli proporcje będą znaczące całkiem usunąć.
41	Na etapie odrzucenia projektu jego Lider powinien zostać poinformowany o tym fakcie w sposób skuteczny. To oznacza, że powinien odpowiedzieć, że informacja do niego dotarła. Seniorzy Liderzy dowiadują się o wynikach WBO w momencie ostatecznym, na kilka tygodni przed głosowaniem mieszkańców, bez możliwości poprawy projektu.
42	Przede wszystkim zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego nie powinny obejmować remontu chodników, dróg, istniejących zieleńców. Budżet Obywatelski powinien być proporcjonalnie rozłożony w zależności od zagospodarowania i potrzeb na konkretnych osiedlach. Dla przykładu osiedle Polanowice-Poświętne-Ligota w ostatnich latach rozrasta się w ekspresowym tempie (każdy wolny grunt miasto sprzedał deweloperom) zapominając o infrastrukturze towarzyszącej, brak placów zabaw, miejsc do relaksu, brak CAL-u, brak szkoły, przedszkoli. A tymczasem na Szczepinie, osiedlu posiadającym wszystkie wymienione "atrakcje" w WBO wygrywa projekt: remont chodnika, co powinno być wykonane jako zadanie jednostki odpowiadającej min za chodniki.
43	Problem dotyczy realizacji WBO na małych osiedlach np Sępolno, jest mało ludzi w porównaniu np do Jagodna i wiadomo, że takie projekty nie przejdą może iść w stronę % w stosunku do osób na danym osiedlu, np 500 osób głosujących na Sępolnie będzie to np 35% stanu osobowego na Sępolnie a ta sama ilość na Jagodnie to będzie przykładowo 3% ilości głosujących z Jagodna
44	Znacząco zwiększyć budżet finansowy Przywrócić rejonizację w taki sposób by mniejsze osiedla też miały

l. p.	Opinia
	szansę wygrać projekty Stworzyć kategorię mniejszych projektów
45	Budżet Obywatelski jest fajnym narzędziem aktywizacji mieszkańców i udziału obywateli w rozwoju naszego miasta, ale powinien być narzędziem motywującym, przejrzystym, transparentnym i nieskomplikowanym. W obecnej formie dyskryminuje niektóre grupy mieszkańców zarówno w skutecznej możliwości składania projektów i zostania beneficjentem. Dotyczy to Wrocławian, którzy mają pomysł na rozwój miasta, ale nie mieszkają w zasobach gminnych. Dlatego, że potencjalne inwestycje mogą być realizowane tylko na mieniu gminnym a przecież ustawa o samorządzie gminnym pozwala na realizację zadań publicznych zarówno na nieruchomościach gminnych jak i innych podmiotów na zasadzie porozumienia/ umowy. Wrocław jest jeden a nie pokawalkowany na rodzaje własności i każdy z nas płaci podatek od nieruchomości do budżetu miasta i ma prawo oczekiwać, że będzie mógł w nim partycypować w realizacji celów publicznych zgłaszając projekty, które służą wszystkim mieszkańcom. My zgłosiliśmy do WBO2025 projekt "Mural Gitarowy przy ul.Gitarowej w powiązaniu z cyklicznym wydarzeniem Gitarowy Rekord Świata w Rynku", ponieważ proponowana ściana budynku nie była własnością gminy został odrzucony pod względem formalnym. Gdyby ściana była "miejska" to byłoby ok, a na ścianie wspólnotowej już nie jest ok, a przecież wykonawca i odbiorcą jest ten sam Wrocławianin, taka dyskryminacja powoduje zniechęcenie i rozgoryczenie i na pewno już nie złożymy żadnego projektu do WBO, dopóki nie zmienia się zasady sprawiedliwego podejścia dla każdego mieszkańca do WBO
46	Udostępnianie danych podstawowych z lokalizacją na geoportalu

l. p.	Opinia
	miejskim i opendata. Umożliwi to analizę zrealizowanych i monitorowanie realizowanych projektów w kontekście innych publicznie dostępnych danych.
47	Umożliwienie głosowania na większą liczbę projektów z dodaniem wagi głosu, który z projektów jest ważniejszy, który mniej. Pozwoli to na zidentyfikowanie najbardziej wartościowych projektów, które nie są jednocześnie dominujące
48	Budżet obywatelski powinien zbierać głosy w sposób proporcjonalny, aby zadbać o całokształt funkcjonowania i wizerunku miasta Wrocław. Przy obecnym systemie zawsze zwyciężą projekty, gdzie zagłosuje największa liczba osób zamieszkujących takie osiedla jak Jagodno czy Maślice. To są miejsca, gdzie inwestycje realizują deweloperzy i nie ma potrzeby specjalnego dodatkowego wsparcia. Miasto Wrocław składa się z wielu ciekawych, historycznych i ponadczasowych miejsc jak Przedmieście Oławskie, Biskupin, Ołbin czy Nadodrze, które ze względu na mniejszą liczbę głosujących nie mają szans na realizację swoich projektów. Bez rozwoju w takie miejsca nasze miasto szybko utraci swój klimat, popularność i opinie w kraju jak i na świecie... Zachowajmy swój styl ponad wiekowy!
49	WBO to bardzo ważna i potrzebna inicjatywa, dlatego uważam, że powinna być znacznie bardziej wyeksponowana, "zareklamowana" odpowiednio wcześniej, ponieważ wciąż wiele osób tego nie zna i nie bierze udziału w głosowaniu; poza tym, zdarzają się zgłaszane projekty, które powinny być w którymś momencie wykonane przez miasto, jak np. tablice elektroniczne na pętlach autobusowych (a nie że w końcu ktoś z mieszkańców przejmuje inicjatywę i zgłasza to jako projekt).
50	Zakaz finansowania promocji projektów WBO przez Rady Osiedla i

l. p.	Opinia
	Centra Aktywności Lokalnej B32 celu zwiększenia szans na wygranie w głosowaniu projektów zgłaszanych przez indywidualnych mieszkańców. • Zakaz promowania tylko wybranych projektów przez szkoły publiczne. Jeśli jakaś szkoła chciałaby promować projekt z osiedla, to powinna zapewnić równy dostęp do promocji dla każdego lidera projektu zgłoszonego na danym osiedlu. • Równy dostęp do promocji swoich projektów dla wszystkich liderów na publicznych wydarzeniach osiedlowych jak np. festyny organizowane przez CALe, czy Rady Osiedla • Więcej progów projektów np. jak w Poznaniu (5 - Rejonowy mały, rejonowy duży, zielony, ogólnomiejski mały i ogólnomiejski duży). Z gwarancją, że każdy rejon coś wygra. • Projekty ponadosiedlowe powinny się składać z elementów jednego typu. Nie powinno być projektów, które są tak na prawdę zbieraniną 3-4 projektów osiedlowych z różnych osiedli i różnego typu. Czyli np. Siłownia plenerowa w miejscu A, chodnik w miejscu B i Nasadzenia drzew w miejscu C. Takie projekty powinny być zgłoszone jako 3 osobne. Natomiast powinno się pozwalać na projekty ponadosiedlowe w wielu miejscach, ale jednego typu. Czyli np. Oświetlenie chodników w kilku punktach w mieście. • Miasto powinno samo promować na osiedlach wszystkie projekty, które swoim zasięgiem obejmują dane osiedle. Wyrównujemy dostęp do promocji.B31
51	Należy zlikwidować możliwość głosowania peselami dzieci poniżej 13. roku życia. Jest to rozsądna nominalna granica pomiędzy osobami które mają świadomość, że w ogóle głosują, a osobami których pesele służą za dodatkowe głosy rodzicom. Część osób

l. p.	Opinia
	poniżej 13 roku życia może dokonać świadomego wyboru, natomiast nie odbierze im to praw, bo nie mają formalnie zdolności do czynności prawnych jako osoby poniżej 13. roku życia. Nie może być tak że ktoś ma w praktyce więcej niż jeden głos tylko dlatego, że ma malutkie dzieci, a reszta społeczeństwa musi głosować jednym głosem. Od głosowania dla dobra przyszłości swoich dzieci dorośli ma swój własny głos.
52	zwiększenie pieniędzy na projekty, przy obecnych kwotach wykonawczych trudno realizować osiedlowe projekty, trzeba je dzielić na etapy realizacja projektów trwa bardzo długo > ludzie się zniechęcają lider, by wygrać musi się naharować, wydać swoje pieniądze na promocje. Patrząc na to że inne projekty miejskie realizowane są na pstryknięcie palcem prezydenta czy innego dyrektora > jest to bardzo deprymujące większość osób mieszkających we Wrocławiu to osoby przyjezdne i nie czują się odpowiedzialne za swoje otoczenie ludzie patrzą, czy w ich okolicy ktoś zgłosił projekt, a jeśli nic nie ma to po prostu nie głosują optuję za głosowaniem tylko osób zameldowanych we Wrocławiu, jak to było na początku weryfikacja głosów: poprzez status "Nasz Wrocław". Po co dawać PESEL, gdy i tak nie ma narzędzi, by go sprawdzić?
53	Zlikwidować WBO.
54	Zachowanie idei progów kwotowych WBO, ale ze zmianami – brak ograniczenia progu projektów do 1 mln do oddziaływania na 1 osiedle 1. Progi kwotowe nadal są potrzebne, aby umożliwić małym projektom „przebicia się” przez projekty duże, (te za 3 mln),

l. p.	Opinia
	zwłaszcza dla osób/ liderów bez zaplecza marketingowego 2. Usunięcie ograniczenia oddziaływania projektów do 1 mln, wyłącznie do jednego osiedla, gdyż mogą powstać ważne, potrzebne i ciekawe inicjatywy, np. na dwóch mniejszych osiedlach (sąsiednich lub oddalonych od siebie) a szkoda by było, aby z tego powodu nie zostały zrealizowane, bo muszą rywalizować w jednym worku z większymi projektami miejskimi gdzie progi głosowe są o wiele wyższe do „przejścia” projektu do realizacji 3. Rozważenie puli dla najmniejszych projektów (ok. 100-200tys) podlegających rejonizacji- aby każdy miał poczucie, że jego osiedle coś pozyska w głosowaniu, ze względu na budżet zapewne będą to inicjatywy podstawowe i niezbędne jak wstawienie brakujących ławek lub dosadzenie Zieleni , które w prosty ale realny sposób mogą zwiększyć komfort funkcjonowania na danym osiedlu. Czyli jakby zwiększenie budżetu osiedlowego, ale decyzje co zostanie zrealizowane byłyby podejmowane demokratycznie przez wielu mieszkańców danego osiedla.
55	Uszczelnienie systemu głosowania. Świetną opcją byłoby zachowanie możliwości głosowania osobom, które nie mieszkają bezpośrednio we Wrocławiu (np. tuż za granicą miasta, ale w praktyce w tym mieście funkcjonują), ale wspierają Wrocław finansowo odprowadzając tu podatki. To bardzo ważne, bo dzięki tym podatkom jest zasilany budżet miasta, a to bez dużej różnicy, czy ktoś mieszka 2 km dalej czy bliżej, jeśli jest związany z Miastem Wrocław i również dzięki jego podatkom utrzymywany jest budżet Wrocławia. Jedną z opcji byłoby wpisanie kodu wygenerowanego z systemu

l. p.	Opinia
	Nasz Wrocław, do systemu głosowania WBO. Tu warto byłoby zmodyfikować aplikację, aby dało się do niego „podpiąć” dzieci i za nie również zagłosować. Takie potwierdzenie dzieci w aplikacji / podpięcie do systemu Nasz Wrocław, powinno być możliwe drogą internetową lub ostatecznie, w placówkach szkół/ przedszkoli/ żłobków do których dziecko uczęszcza lub placówek najbliższych w okolicy? (zwłaszcza dla dzieci 0-12 mies) Placówka do weryfikacji dzieci nie mogła by być daleko, bo rodzice mający dzieci zwyczajnie są zbyt zabiegani by z nimi lub nawet sami pojechać gdzieś daleko. Pozostawienie innych możliwości potwierdzenia tożsamości, również osobom nie posiadającym systemu Nasz Wrocław / UrbanCard, np. osobom starszym, niepracującym – w spółdzielniach, bibliotekach, CAL- ach.
56	WBO jest wspaniałą inicjatywą, pomagającą zrealizować projekty i inicjatywy, które mogłyby zostać nie zauważone przez miasto. Jednakże, musi ono pozostać dodatkowym, a nie głównym narzędziem rewitalizacji miasta. - nie powinny być do niego odsyłane dzielnice w potrzebie. Warto mieć na uwadze, że dzielnice Miasta Wrocław bardzo mocno różnią się między sobą, jeśli chodzi o jakość życia na danym osiedlu. Analizy te są szeroko dostępne i jawne. Wrocław 20 maja 2021 roku określił obszary zdegradowane i wymagające rewitalizacji: miejsce o koncentracji negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych lub przestrzenno-funkcjonalnych), które wymaga działań rewitalizacyjnych. Wg danych Wrocławia te osiedla to: Brochów, Kleczków, Księżę, Nadodrze, Ołbin, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Oławskie i

l. p.	Opinia
	Przedmieście Świdnickie. Według dostępnych mieszkańcom źródeł, w 2025r, Wrocław nadal nie posiada formalnego, aktualnego programu rewitalizacji, co budzi mocne zastrzeżenia w kontekście planowanych działań, i tego, czy powyższe obszary naprawdę mają szansę na dobrą i konstruktywną rewitalizację. Z drugiej strony, bardzo dobrze że już mamy "Osiedle kompletne", czyli miejsca, w którym dobrze się mieszka, ponieważ zaspokaja podstawowe potrzeby mieszkańców, nie brakuje kluczowych elementów, takich jak miejsca do wypoczynku (tereny zielone, sportowe i rekreacyjne), dostęp do usług (sklepy, punkty usługowe) oraz dobre powiązania komunikacyjne. Wg danych Wrocławia to m.in.: Zakrzów, Krzyki Zachód, Jagodno, Maślice, Nowy Dwór, itd. Jak tworzyć Osiedla Kompletne? Potwierdzamy i dodajemy do tego, co dotychczas w tym zakresie zostało przedstawione: 1. Dobre i przemyślane powiązania komunikacyjne w obrębie osiedla. Przedłużanie linii tramwajowych jest dobrym, choć często nadal nie wystarczającym narzędziem do walki z korkami. Potrzebna jest również odpowiednia liczba różnorodnych i częstych połączeń MPK, bezpiecznie oświetlone ulice boczne, aby dojść do komunikacji, rozważenie dodatkowych przystanków / połączeń PKP, poprawa organizacji ruchu osiedlowego, dobre ścieżki rowerowe. Analizę ruchu, i to gdzie jest najwięcej korków, i gdzie jest wymagane największe wsparcie w mieście, łatwo da się szybko i łatwo sprawdzić np. na mapach Google. 2. Funkcjonalność: Przemyślana organizacja przestrzeni, która jest potrzebna do dobrego życia mieszkańców.

l. p.	Opinia
	Da się temu przeciwdziałać: Przed pochopnym sprzedaniem działek na budownictwo, np. wielorodzinne, należy sprawdzić, czy na takim osiedlu nie brakuje kluczowych elementów, takich jak dostęp do usług (sklepy, lokale handlowo-usługowe, szkolnictwo i przedszkola), miejsca do wypoczynku (odpowiednia ilość dostępnych terenów zielonych, boiska, infrastruktura rekreacyjno- sportowa). Sprawdźmy, jak wpłynie na ruch na drogach dalsze budownictwo wielorodzinne, jeśli główna droga już teraz jest niedrożna. Na niektórych osiedlach nadal nie ma ani jednego dyskontu, a działki nadal są sprzedawane... A słaba infrastruktura zarówno usługowa, jak również rekreacyjno –zielona, generuje dalszy nadmierny ruch samochodowy i dalsze korki!!! Należy również sprawdzić, jeśli miasto już zdecyduje się na sprzedaż działki na mieszkania, czy na tej działce obok nowych mieszkań, będzie wystarczająca powierzchnia zieleni, infrastruktury rekreacyjno- sportowej oraz choć drobnych sklepów.... Dotychczas często nie było to brane pod uwagę. Nigdy również, sprzedanie działki na budownictwo nie powinno pozbawić mieszkańców np. krótkiego dostępu do infrastruktury/ sklepu, Parku czy wałów, a takie sytuacje wielokrotnie się zdarzały w mieście, jakby ktoś zupełnie tego nie przemyślał... Zostawmy czasem choć 2 metry przerwy do przejścia między budownictwem, aby się w te miejsca spokojnie dostać, jeśli nie chcemy generować korków samochodowych i realnie umożliwić spokojnie życie np. starszym lub

l. p.	Opinia
	niepełnosprawnym mieszkańcom. 3. Na najbardziej potrzebujących osiedlach: usunięcie dziur z chodników oraz dróg, naprawa niedziałających lamp 4. Na najbardziej potrzebujących osiedlach: Poprawa bezpieczeństwa oraz czystości 5. Poprawa oferty komunikacji miejskiej na obrzeżach miasta Choć WBO jest wspaniałą inicjatywą, tak jak w mądrej szkole, nie możemy brać pod uwagę potrzeb jedynie „piątkowych uczniów”, a wspierać zajęciami wyrównawczymi tych którym dobrze idzie nauka, tak nie możemy postrzegać rewitalizacji miasta przez wymiar WBO, i odsyłać w tym celu mieszkańców czy nawet całe Rady Osiedla, a WBO powinno być jedynie narzędziem dodatkowym. Czy wspaniały projekt WBO ma szanse przejść w dzielnicę, gdzie dużo mieszkańców boryka się z chorobą alkoholową i ma niskie zaangażowanie społeczne? Oczywiście, że nie :(A czy dzieciom tam mieszkającym należy się dobry dostęp do zieleni i rekreacji? Oczywiście, że tak :) Czy remont miasteczka ruchu drogowego jest dobrym pomysłem na WBO? Tak. Ale może są sąsiednie dzielnice, w ogóle takiego miasteczka ruchu dla dzieci i młodzieży nie posiadają, gdzie nie ma wystarczająco miejsc na rekreację dla mieszkańców. Pamiętajmy o innych, o troszczeniu się o dzielnice, również o tych osobach, które mają mniej niż my sami... W formularzu celowo zaznaczamy formułę poza Wrocławiem, choć jesteśmy z naszego miasta – chcemy poruszyć problemy osób również z innych dzielnic (z którymi spotykamy się np. w pracy), nie chcemy odwracać się od ich problemów.

l. p.	Opinia
	To powszechna wiedza – dane czego brakuje na danym osiedlu są szeroko dostępne, aktualne problemy znane są najbardziej Radom Osiedla, a ruch drogowy- na mapach Google. Mamy nadzieję, że Miasto Wrocław, również się od tych problemów nie odwróci.
57	Osobne podliczanie głosów per osiedla zamiast jednej listy zwycięskich projektów. Lepsza egzekucja starych zatwierdzonych projektów.
58	1. Zmiana projektów tylko na małe i bez łączenia osiedlowego. Teraz bez fabryki promocyjnej nie ma szans na wygraną. 2. Inna weryfikacja podpisów - NIE pesel 3. w tym roku dodatkowo były dość skomplikowane kody do wpisania, starsze osoby często myliły się. Lepiej żeby były same cyfry albo same litery, a już na pewno bez łączenia dużych i małych. 4. budżet obywatelski ma służyć oddolnym inicjatywom pojedynczych mieszkańców, a nie fabrykom promocyjnym. 5. może lepiej zmniejszyć mocno kwotę w WBO, a dać więcej na Fundusz Osiedlowy i stamtąd robić chodniki czy parki
59	Moje uwagi ewaluacyjne dotyczące funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego: 1. Usprawnienia w podziale na pule projektów: Obecny podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe nie odpowiada różnorodności potrzeb mieszkańców. Proszę o rozważenie wprowadzenia kategorii, takich jak: • projekty małe (o niskich kosztach spełniające najmniejsze potrzeby mieszkańców, jak. np. uzupełnienie małej infrastruktury ławeczki, huśtawka itp.),

l. p.	Opinia
	• projekty średnie, • projekty duże, • projekty tematyczne (np. zieleń). Rozdzielenia puli tak, by projekty o skrajnie różnych kosztach nie konkurowały ze sobą bezpośrednio. Dzięki bardziej zróżnicowanym kategoriom możliwe będzie dopuszczenie większej liczby projektów o różnych skalach. 2. Zapewnienie większych szans na wygraną dla wszystkich osiedli: W dotychczasowym modelu duża część środków trafia do osiedli, które mają największą populację. Podział środków osiedlowych w sposób proporcjonalny do liczby mieszkańców być może pomógłby w możliwości wygranej dla większej liczby osiedli. Proszę też o rozważenie osobnych rankingów dla osiedli małych i dużych, aby wyrównać szanse. Takie działania zwiększą sprawiedliwość procesu i ułatwią mniejszym osiedlom zdobycie wsparcia i zdobycia środków na realizację lokalnych potrzeb. 3. Uproszczenie formalności i zmniejszenie biurokracji: Utworzenie uproszczonego formularza poprawkowego lub możliwość dokonania mniejszych zmian wysyłając maila do Biura WBO. 4. Zabezpieczenie głosowania przed fałszowaniem wyników: Aby zwiększyć zaufanie mieszkańców oraz zachęcić do oddawania głosów, jak pokazuje tegoroczne WBO, warto wzmocnić mechanizmy bezpieczeństwa, musiałyby być to mechanizmy zgodne z prawem - kwestia do pogłębionej analizy prawnej. Można także przygotować krótkie materiały edukacyjne (grafiki, filmy) wyjaśniających zasady uczciwego

l. p.	Opinia
	głosowania oraz informacja o potencjalnych konsekwencjach nieuczciwego wpływania na wyniki. 5. Większa przejrzystość i komunikacja • Publikowanie raportów po każdej edycji – z kosztami, szczegółowymi harmonogramami prac związanych z realizacją projektów i wyjaśnieniem ewentualnych opóźnień. Obecnie wielu mieszkańców rezygnuje z głosowania przez ciągnące się latami procedury realizacji projektów. • Uprozczone opisy kryteriów oceny projektów. • Udostępnienie listy najczęstszych błędów oraz wskazówek, jak ich unikać. 6. Wsparcie dla autorów projektów Aby ułatwić pracę liderom projektów zarówno przy procesie składania projektu jak i realizacji, propozycja wprowadzenia funkcji "opiekuna" projektu - pracownika urzędu, który jest w stanie pomóc w sprawach formalnych, jak i przy realizacji projektu jest na bieżąco informowany przez jednostkę realizującą projekt o etapie realizacji, dzięki czemu Lider kontaktuje się z jedną, merytoryczną w temacie osobą, a nie "odbija się" po różnych komórkach Urzędu i jednostkach współpracujących.
60	Ustalić tak zasady, aby mniej liczne osiedla miały również szansę wygrania projektu. Może wrócić do zasad, które obowiązywały dużo wcześniej (podział na rejony) i mniejsze osiedla też miały szansę?
61	Budżet obywatelski to dziś średnio około 600 tys zł per osiedle. Decentralizacja środków i zmniejszenie okręgów wyboru pozwoliłoby na skuteczniejsze realizowanie potrzeb. Walka o 100000 czy 200000 ale na wyciągnięcie ręki zmotywowałaby do wystawiania większej ilości projektów.

l. p.	Opinia
62	WBO nie ma przyszłości. Sami na to Państwo zapracowaliście.
63	Proszę o powrót do możliwości oddania głosu na 2 projekty ponadosiedlowe.
64	Na wstępie pragnę wspomnieć, że popieram WBO :) Uważam, że obecna formuła WBO potrzebuje odświeżenia. Pamiętam jak przez pierwsze kilka lat funkcjonowania cieszył on się naprawdę sporym zainteresowaniem mieszkańców Wrocławia. Nie podzielam entuzjazmu odnośnie frekwencji podanej w raporcie - zwłaszcza, że jest to entuzjazm porównawczy z innymi miastami - nie ma tu powodów do cieszenia się. W ostatnich 2-3 latach zaobserwowałem spadek zainteresowania WBO, co odzwierciedla również frekwencja w głosowaniu (niecałe 10% mieszkańców). Prowadzi to do tego, że projekt może wygrać naprawdę niedużą liczbą głosów rzędu kilkuset do tysiąca. To natomiast wskazuje, że tak naprawdę mniejszość interesuje się swoim najbliższym otoczeniem lub miastem jako całość. Wskutek tego dość łatwo jest 'przeforsować' (wygrać) projekt przekonując do niego naprawdę niedużą liczbę osób. Projekty są podzielone na kilka kategorii - sport, rozrywka, kultura, zieleń...oraz 'inne'. Myślę, że właśnie w tej kwestii jest pole do zmian. Projekty stały się już dość 'nudne' - co nie oznacza, że nie są potrzebne :). Jednak liczba kategorii w jakich można zgłaszać projekty jest ograniczona i to poniekąd może ograniczać kreatywność liderów co do zgłaszanych projektów. Ile nowych projektów związanych z zielenią czy innymi kategoriami można jeszcze zgłosić we Wrocławiu? Pula pomysłów i miejsc do realizacji kurczy się. Ile parków czy lasów kieszonkowych zmieści się w mieście (przy okazji, czasem słowo "kieszonkowy" jest nadużyciem przy nasadzeniu 3 drzew i kilku krzewów - tu bardziej adekwatne

l. p.	Opinia
	byłoby słowo "skwer"). W proponowanych w ostatnich latach projektach wiele z nich odnosi się do kontynuacji już wcześniej rozpoczętej inwestycji (np. rowerowa obwodnica Wrocławia). W moim odczuciu sprawia to wrażenie małej dynamiki wśród projektów. Oczywiście nie jest to nic złego - dobrze że projekty są kontynuowane i rozbudowywane. Tylko tak naprawdę przez to kręcimy się ciągle wokół tego samego. A co będzie jak zostaną ukończone ostatnie etapy tych projektów? Co będzie napędzało kreatywność mieszkańców? Jest wiele pól do popisu, trzeba pozwolić działać wyobraźni :) Zdarzają się projekty dotyczące remontów chodników lub dobudowy kawałka drogi lub jej utwardzenia itd. Jednostką odpowiedzialną za sprawy związane ze stanem technicznym dróg i chodników to ZDiUM, więc tak właściwie WBO nie powinno być pomostem w celu realizacji takich działań. Jednak nie zawsze jest możliwe wykonanie gruntownych remontów w ramach ZDiUM - zazwyczaj są one interwencyjne, chociaż są również planowane inwestycje. Tak, wiem że jest kategoria 'drogowe' w WBO, tylko że zgłaszane projekty dotyczą w dużej mierze budowy progów zwalniających i parkingów. Warto by było zastanowić się czy w ramach WBO wprowadzić kategorię drogową dotyczącą remontów chodników czy innej infrastruktury drogowej. Mogłoby to ożywić WBO i zachęcić mieszkańców do dbania o swoje otoczenie. To byłby dobry dodatek do programu Wrocław na Dobrej Drodze, gdzie to miasto planuje remonty dróg i chodników. Gdyby była taka kategoria w WBO to wtedy mieszkańcy mieliby wpływ na swoje sąsiedztwo, swoją okolicę - tam gdzie być może plany miasta tak szybko nie dotrą a jest potrzeba wymiany nawierzchni lub budowy kawałka chodnika czy drogi, który ułatwiłby życie mieszkańcom.

l. p.	Opinia
	Nie uważam, aby budżet WBO był zbyt mały - jest adekwatny do aktualnej sytuacji i w zupełności wystarczający - to nasze wspólne pieniądze i dodatek do inwestycji miejskich, pieniądze które według swojego pomysłu i potrzeby mogą wykorzystać mieszkańcy. Zgadzam się z pomysłem wprowadzenia puli głosów dla każdego mieszkańca, dałoby to większą elastyczność w wyborze - czasem kilka projektów jest atrakcyjnych - i dałoby bardziej realne wyniki głosowania. Według mnie promocja była dobra - program jest dość powszechnie znany w mieście, chociaż spotkałem kilka osób, które w ogóle nie wiedziały co to jest. To normalne - nie każdy ma taki sam krąg zainteresowań :) Promocja jest widoczna w social mediach, na portalach Wrocławia, w biuletynie UM Wrocławia, w komunikacji miejskiej i pewnie w wielu innych miejscach. Moim zdaniem formy reklamy są wykorzystane w pełni. To co można usprawnić to dystrybucja materiałów reklamowych. Czasem liderzy projektów rozprowadzają ulotki po wspólnotach i wywieszają plakaty w częściach wspólnych budynków mieszkalnych, lecz nie jest to regułą. Na pewno dużą rolę odgrywają tu też Rady Osiedli, warto o tym głębiej pomyśleć, tak aby nie przeciążyć Rady w obowiązkach. Zgadzam się, że wartościowe by było, aby liderzy projektów mogli na etapie składania wniosków weryfikować plany projektu z planami miasta - szczególnie długofalowymi. To pozwoli uniknąć dodatkowych kosztów i komplikacji. Zastanawiam się, jaki miałby być cel możliwości głosowania przeciw jakiemuś projektowi. Nie uważam, aby to miało pozytywny wpływ na WBO, szczególnie w kontekście tego że niektóre projekty konkurują ze sobą. Mogłoby takie głosowanie być wprowadzone -

l. p.	Opinia
	lecz nie jako głosy ujemne, ale bardziej jako sygnał, że ten projekt nie cieszy się uznaniem społeczności. Według mnie takie oceny powinny być możliwe do wystawienia po zagłosowaniu na popierane projekty. Uważam, że powinny być 3 progi finansowe dla projektów, czyli tak jak sugeruje raport podział na: małe, średnie i duże projekty. To dałoby większą elastyczność w proponowaniu projektów. Z moich przemyśleń jest jeszcze kwestia projektów, które mogą wnosić wątpliwą wartość dla lokalnej społeczności lub w całości jako miasta. Widziałem projekty, które wyglądały tak, jakby ich wpływ na daną społeczność byłby mniejszy w rzeczywistości niż zadeklarowany (w projektach zawsze jest określone ilu mieszkańców będzie beneficjentem z racji wykonania danego projektu np. 1000-5000 osób). Mam tu na myśli projekty mocno indywidualne, które w rzeczywistości dotyczą naprawdę małej grupy osób, chcące w ten sposób osiągnąć cel dla siebie korzystając z finansów publicznych. A w kontekście małej frekwencji w WBO dość łatwo jest osiągnąć taki cel. To takie moje może nieco kwaśne, ale mam nadzieję że klarowne przemyślenie. Zależy mi, aby pieniądze były pożytkowane w sposób racjonalny. Tu zmyślony projekt: Budowa altany integracyjnej przy ogródku działkowym albo Budowa wiaty rowerowej lub altanki przy jednym bloku mieszkalnym. Oba te projekty dotyczą bardzo wąskiej grupy osób i nie służą większej społeczności. Kolejną moją obserwacją jest, że projekty po zrealizowaniu są pozostawiane same sobie i mam tu na myśli głównie inwestycje w zieleni. Widziałem projekt dotyczący zieleni, który po wykonaniu nie był już dalej doglądany. Myślę, że tu przydałaby się możliwość zgłaszania (może w formie online, telefonicznie) że dana realizacja

l. p.	Opinia
	projektu wymaga uwagi, bo np. zostały uszkodzone ogrodzenia, potrzebne są dodatkowe nasadzenia roślin, bo część się nie przyjęła lub została zdeptana, potrzebne są osłony lub inne instalacje ochraniające rośliny przed uszkodzeniem. W skrócie - przydałoby się wsparcie 'gwarancyjne' już zrealizowanych projektów. Innym przykładem są toalety publiczne instalowane w parkach w ramach WBO, które niestety z różnych przyczyn są nieczynne. Rozumiem, że sprawa może być bardziej złożona, niż wydaje się na pierwszy rzut oka, jednak to właśnie takie sytuacje wpływają na ocenę WBO dokonywaną przez mieszkańców jako całości. Dziękuję za uwagę i trzymam kciuki za kolejną edycję WBO!
65	zapewnienie wygranej każdemu osiedlu, niekoniecznie w cyklach corocznych, ale na przykład co dwa lata - co zapewni równość dla wszystkich osiedli, niezależnie od ich struktury demograficznej, kompetencji cyfrowych mieszkańców czy też aktywności NGO'sów na osiedlu. zdekomercjalizowanie tego programu. powiązanie głosowania na WBO z programem Nasz Wrocław MAX - sytuacja win win - głosują sprawdzeni ZAMELDOWANI mieszkańcy, chętni do głosowania jeśli nie są to MUSZA się zameldować. przejrzystość i transparentność informacji o głosowaniach.
66	1. Skorzystanie z aplikacji/konta Nasz Wrocław do weryfikacji miejsca zamieszkania. 2. Nie podawanie całego nr PESEL ale jego części 3. Podział Wrocławia na strefy i podzielenie kwoty z uwzględnieniem ilości mieszkańców oraz ilości zgłoszonych projektów.
67	Nie powinno się podawać PESEL-u, jeśli ryzykujemy duplikacją głosów - trudno. Ale PESEL to też żadna gwarancja weryfikacja, a ryzykujemy utratą danych, zhakowaniem.

l. p.	Opinia
68	Wyceny projektów WBO powinny być rzetelne i dostępne publicznie. Weźmy dla przykładu dwa projekty WBO-2025 o nr 110 oraz 120. W drugim mamy wymienione Elementy: 2 x Ławka i 2 x Przesadzenie krzaków oraz wycenę 40.000 PLN. Co dokładnie kryje się za tak monstrualną wyceną 2 ławek? Brak transparentności to podstawa do stwierdzenia, że mamy do czynienia z naruszeniem zasad gospodarności, wydatkowaniem środków publicznych w sposób niecelowy lub nieefektywny i z rażąco wysoką ceną jednostkową.
69	Proponuję by w WBO była tylko jedna kategoria projektów - projekt za 1 mln zł. Obecny podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe bez rejonizacji nie ma sensu. Podział puli 35mln zł na 2 kategorie sprawia, że ilość głosów koniecznych do wygrania projektu wyklucza małe, oddolne inicjatywy -1200 głosów w projekcie osiedlowym - to ilość zaporowa. Efekty obserwujemy od wielu lat - ilość głosujących sukcesywnie spada. Przy projektach za 1mln zł, wygrywałoby 35 projektów. Wg tegorocznych wyników głosowania wystarczyłoby ok 500 głosów do wygrania projektu. 500 głosów to ilość możliwa do zdobycia przez oddolną inicjatywę mieszkańców. To może sprawić, że pojawią się nowi liderzy i idea wbo odżyje. Inny pomysł zmiana ordynacji na <u>metodę równych udziałów</u>. W kwestii weryfikacji głosów nie wiele da się zrobić bez zmiany ustawy. Miasto powinno zabiegać u posłów o zmianę prawa. Państwo powinno dać narzędzia i procedury weryfikacji głosów.
70	1. Sprawy w WBO powinny dotyczyć skutecznej realizacji zadań z wybranych wniosków. Niestety mimo wygranych wniosków

l. p.	Opinia
	nie ma realizacji, albo realizacja jest przesuwana w czasie, mimo że zostaje wniosek wybrany łącznie ze wskazaną wysokością finansowania. Np przebudowa ulicy Kminkowej. Np park przy Kminkowej. Muszą być jasne zasady wyboru – czy wnioski mogą dotyczyć także terenów skarbu Państwa? Raz taki wniosek jest odrzucany, raz wygrywa [np. park przy Kminkowej]. 2. Osiedla są małe i duże. W wyborze wniosków decyduje ilość głosów. Jak mają się przebić osiedla gdzie mieszkańców jest bardzo mało. Wg mnie trzeba by podzielić Wrocław na okręgi lub łączyć osiedla o mniejszej liczebności mieszkańców w jeden okręg głosujących. 3. Prawdomówność urzędników. Gdy pisałem pisma odnośnie przystanków Kwiska, dostawałem różne odpowiedzi, ale jedną, zupełnie inną, otrzymałem odrzucającą mój wniosek WBO, gdy dodano, że nic z wiatami nie można zrobić, bo dysponentem jest firma zewnętrzna o czym przez kilka lat korespondencji nie miałem informacji. 4. Uważam również, że wnioski nie powinny dotyczyć spraw, które zaniedbują instytucje miasta. Np przebudowa ul. Kminkowej, czy budowy chodników. 5. WBO nie może być zastępcze do roli miasta i powinno dotyczyć doposażeń infrastruktury, elementów małej architektury, estetyki. Ta dziwna sprawa inwestycji budzi niepokój, że za miasto mieszkańcy załatwiają potrzebne sprawy z innych środków. 6. Niejasne są kryteria w pierwszym wyborze. Wg mnie jest to subiektywne podejście po problemu, tzn co miasto uzna za potrzebne ze strony punktu widzenia urzędników. Jeśli

l. p.	Opinia
	pomysł poddają mieszkańcy, to oni powinni poprzez głosowanie wybrać nawet najbardziej absurdalny pomysł, byle był zgodny z przepisami i regulaminem i o ile weryfikacja kosztowa uzna, że mieści się w budżecie przeznaczonych środków. WBO to wnioski mieszkańców, a przez weryfikację stają się wnioskami urzędu miasta.
71	Takie podejście, które zapewni równy dostęp do projektów również małym osiedlom. Można by podzielić projekty na osiedlowe i międzyosiedlowe z preferencją dla lokalnych. Każde osiedle powinno mieć zagwarantowany parytet, np. 1 projekt na 2 lata.
72	Właściwie dlaczego projekty do kolejnych edycji WBO można zgłaszać wyłącznie w wyznaczonym oknie czasowym? Czasem pomysł na to co można poprawić w mieście przychodzi do głowy w czerwcu (kiedy od dawna trwa już procesowanie projektów zgłoszonych w styczniu), żeby do kolejnego stycznia (gdy otworzy się lista na kolejny rok) zdążył już dawno wylecieć z głowy. Jeśli zidentyfikowanym już problemem jest zmniejszające się zaangażowanie mieszkańców i spadająca liczba zgłaszanych projektów może warto przemyśleć uruchomienie zbierania projektów na kolejny rok dużo wcześniej (w idealnym świecie zaraz po zamknięciu listy na rok bieżący). Projekty w takiej wstępnej fazie (szkicu) mogłyby być zbierane przez cały rok. Tuż przed oficjalnym rozpoczęciem okresu naboru, do wszystkich, którzy zgłosili takie szkice, mogłaby być wysłana automatyczna wiadomość o tym, że teraz należy je dopracować, aby spełnić wszystkie wymagania. Kolejną sprawą jest, że czasem pomysł rodzi pomysł. Lista zgłoszonych projektów (a jeszcze lepiej mapa!), która jest dostępna na etapie głosowania mogłaby mieć również swoją wersję nazwaną np. "koncepty". Wyświetlać mogłyby się tam wszystkie pomysły

l. p.	Opinia
	jeszcze przed etapami weryfikacji. Może jakiś genialny pomysł na osiedlu X warto byłoby zrealizować również na osiedlu Y?
73	Realizacja wybranego projektu max do 3 lat. Projekty nie mogą być realizacją zadań miasta typu chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, itp. Powinny to być inwestycje, które nie są pierwszą potrzebą mieszkańców, np. parki, place zabaw itp. Jeśli mają być realizowane z tego projekty pierwszej potrzeby, które powinno zapewniać miasto, np. chodniki, ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych itp., to budżet na 1 wykonanie powinien wzrosnąć co najmniej 10 krotnie biorąc pod uwagę cennik miasta. Głosowanie wyłącznie przez epuap/edowód.
74	1. Wrocławski Budżet Obywatelski powinien służyć mieszkańcom, dlatego na każdym osiedlu powinien być koordynator np. członek Rady Osiedla, organizacji pozarządowej, który zbierze wszystkie pomysły i uporządkuje je. Zgłaszane są czasami pomysły nieadekwatne lub takie, które powinny być wykonane w ramach środków ZDiUM, ZZK lub ZZM. Dodatkowo na małych Osiedlach dwa różne pomysły konkurują o głosy i odbierają sobie wzajemnie szansę na wygraną. 2. Mniejsze Osiedla takie do 2 czy 4 tys mieszkańców nie mają obecnie szans na wygranie dotacji na swój projekt. Głosuje coraz mniej osób, coraz mniej osób się angażuje, ponieważ z góry wiadomo, że projekt nie ma szans na uzyskanie odpowiedniej liczby głosów. 3. Dużym plusem będzie też możliwość zgłaszania inwestycji np w postaci uzyskania dotacji na projekt np. budowy biblioteki, przychodni czy CAL. Jak wiemy takie miejsca służą nie

l. p.	Opinia
	jednostkom a setkom mieszkańców. Ważne jest aby w razie braku możliwości zrealizowania takiej inwestycji podjąć inne działania lub rozmowy mające na celu odpowiedź na zgłoszone potrzeby.
75	Uważam, że WBO to wspaniały projekt, ale pieniądze powinny być rozliczane i przyznawane na zasadzie pewnego parytetu osiedlowego. Pochodzę z małego Osiedla, na którym ponad 50% mieszkańców brał udział w głosowaniu. Ale jak co roku przegraliśmy z większymi osiedlami, na których głosuje 10% mieszkańców, ale wygrywają ilością osób, czyli zwyciężają osiedla z blokami. Powinien to być inny algorytm, żeby małe Osiedla miały szansę. Inaczej jest to bardzo zniechęcające do podejmowania działań.
76	Zamiast dwóch projektów osiedlowego i ponad osiedlowego utworzyć mały osiedlowy, duży osiedlowy i ponad osiedlowy
77	Aby liczyło się każde osiedle a nie tylko kołosistow i aby była informacja że jest Wrocławski budżet obywatelski
78	Proponuję najpierw zająć się „starymi” dzielnicami Wrocławia, są projekty które są potrzebne na terenie miasta, a nie na jego nowych osiedlach. Wiele z nich nie ma szans na wygranie bo np. mieszka tam sporo starszych ludzi, albo po prostu nie mają takiej mocy. W tym roku głosowałam ostatni raz, a do tej pory głosowałam co roku i rozsyłałam znajomym link żeby się angażowali. Jednak jak widzę że wygrywają kolejne projekty z osiedli, które dopiero powstały to straciłam nadzieję że na moim się coś pojawi. Mieszkam na Biskupinie 10 lat i przez te 10 lat nie ma szansy na oświetlenie alejki przy jednej z dużych ulic, a była zgłoszona w zeszłym roku. WBO jest bardzo niesprawiedliwe :)
79	Powinien być bardziej rozbudowany na mały osiedlowy z terminem

l. p.	Opinia
	realizacji wiosną kolejnego roku po wygranym projekcie z kwotą do 125 tysięcy, duży osiedlowy z dłuższym terminem do realizacji z kwotą pomiędzy 250-500 tysięcy i ponad osiedlowy z kwotą jaka jest dotychczas.
80	Proponuję aby powrócić do starej formuły: głosowania projektów osiedlowych i ponadosiedlowych w granicach każdego osiedla. Albo przynajmniej dać szansę projektom osiedlowym również małym osiedlom. Niech np. mieszkańcy małych osiedli mają prawo do głosu na projekty osiedlowe a niech nie mają prawa do głosowania w tych ponadosiedlowych. Dzisiejszy algorytm wyklucza wszystkie małe osiedla co widać od 2 lat po wynikach WBO. Małe osiedla po prostu nie dostają środków z projektów WBO.
81	Najistotniejszą konieczną zmianą jest wrotne przywrócenie szans na WBO mniejszym osiedlom. W aktualnej formie osiedla z mniejszą liczbą mieszkańców nie mają jakichkolwiek realnych szans na realizację projektu. Rozwiązaniem może być podział środków proporcjonalny dla liczebności osiedla, czy obliczanie wyników jako % zameldowanych na danym osiedlu mieszkańców (zamiast bezwzględnej liczby głosów).
82	W chwili obecnej małe osiedla takie jak Kuźniki nie mają szansy na realizację żadnych projektów ze względu na małą ilość mieszkańców oraz sposób liczenia głosów, nawet przy dużej mobilizacji mieszkańców. Powinno się to zmienić, jest to bardzo zniechęcające gdy tylko wielkie osiedla są w stanie „przepchnąć” swoje projekty.
83	Poprawa systemu głosowania: • lepsza walidacja głosu przez internet • możliwość oddania głosu przez podpis+pesel (jak przy

l. p.	Opinia
	zbieraniu poparcia w wyborach), aby umożliwić zbieranie głosów offline. Przyspieszenie wykonywania projektów, lub lepsze informowanie o etapie w przypadku projektów wymagających uzgodnień. Dodatkowo priorytetyzacja spraw związanych z projektami obywatelskimi (np. wymaganych uzgodnień, zgód, przyłączy).
84	Może powinny być jakieś kategorie projektów, np. natura, aktywizacja, bezpieczeństwo i infrastruktura? I żeby zawsze udało się wprowadzić projekty z każdej kategorii? Obecnie mam wrażenie, że wygrywa sporo projektów artystycznych, aktywizujących, a jednak te trzy pozostałe kategorie są równie ważne - o ile nie ważniejsze.
85	Uwagi ewaluacyjne dotyczące funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego: 1. Usprawnienia w podziale na pulę projektów: Obecny podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe nie odpowiada różnorodności potrzeb mieszkańców. Proszę o rozważenie wprowadzenia kategorii, takich jak: • projekty małe (o niskich kosztach spełniające najmniejsze potrzeby mieszkańców, jak. np. uzupełnienie małej infrastruktury ławeczki, huśtawka itp.), • projekty średnie, • projekty duże, • projekty tematyczne (np. zieleni). Rozdzielenia puli tak, by projekty o skrajnie różnych kosztach nie konkurowały ze sobą bezpośrednio. Dzięki bardziej zróżnicowanym kategoriom możliwe będzie dopuszczenie

l. p.	Opinia
	większej liczby projektów o różnych skalach. 2. Zapewnienie większych szans na wygraną dla wszystkich osiedli: W dotychczasowym modelu duża część środków trafia do osiedli, które mają największą populację. Podział środków osiedlowych w sposób proporcjonalny do liczby mieszkańców być może pomógłby w możliwości wygranej dla większej liczby osiedli. Proszę też o rozważenie osobnych rankingów dla osiedli małych i dużych, aby wyrównać szanse. Takie działania zwiększą sprawiedliwość procesu i ułatwią mniejszym osiedlom zdobycie wsparcia i zdobycia środków na realizację lokalnych potrzeb. 3. Uproszczenie formalności i zmniejszenie biurokracji: Utworzenie uproszczonego formularza poprawkowego lub możliwość dokonania mniejszych zmian wysyłając maila do Biura WBO. 4. Zabezpieczenie głosowania przed fałszowaniem wyników: Aby zwiększyć zaufanie mieszkańców oraz zachęcić do oddawania głosów, jak pokazuje tegoroczne WBO, warto wzmocnić mechanizmy bezpieczeństwa, musiałyby być to mechanizmy zgodne z prawem - kwestia do pogłębionej analizy prawnej. Można także przygotować krótkie materiały edukacyjne (grafiki, filmy) wyjaśniające zasady uczciwego głosowania oraz informacje o potencjalnych konsekwencjach nieuczciwego wpływania na wyniki. 5. Większa przejrzystość i komunikacja: • Publikowanie raportów po każdej edycji - z kosztami, szczegółowymi harmonogramami prac związanych z realizacją projektów i wyjaśnieniem ewentualnych opóźnień.

l. p.	Opinia
	Obecnie wielu mieszkańców rezygnuje z głosowania przez ciągnące się latami procedury realizacji projektów. • Uproszczone opisy kryteriów oceny projektów. • Udostępnienie listy najczęstszych błędów oraz wskazówek, jak ich unikać. 6. Wsparcie dla autorów projektów - Liderów Aby ułatwić pracę liderom projektów zarówno przy procesie składania projektu jak i realizacji, propozycja wprowadzenia funkcji "opiekuna" projektu - pracownika urzędu, który jest w stanie pomóc w sprawach formalnych, jak i przy realizacji projektu jest na bieżąco informowany przez jednostkę realizującą projekt o etapie realizacji, dzięki czemu Lider kontaktuje się z jedną, merytoryczną w temacie osobą, a nie "odbija się" po różnych komórkach Urzędu i jednostkach współpracujących. 7. Tworzenie dużych tablic informacyjnych o tym, że projekt został utworzony ze środków WBO – chodzi o duże, przejrzyste plansze (analogicznie jak np. "projekt sfinansowany ze środków UE") aby przyciągały uwagę i tym samym promowały ideę społeczeństwa obywatelskiego i wartość społeczną budżetu partycypacyjnego.
86	Uwagi ewaluacyjne dotyczące funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego: 1. Usprawnienia w podziale na pulę projektów: Obecny podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe nie odpowiada różnorodności potrzeb mieszkańców. Proszę o rozważenie wprowadzenia kategorii, takich jak: • projekty małe (o niskich kosztach spełniające najmniejsze potrzeby mieszkańców, jak. np. uzupełnienie małej

l. p.	Opinia
	infrastruktury ławeczki, huśtawka itp.), • projekty średnie, • projekty duże, • projekty tematyczne (np. zieleni). Rozdzielenia puli tak, by projekty o skrajnie różnych kosztach nie konkurowały ze sobą bezpośrednio. Dzięki bardziej zróżnicowanym kategoriom możliwe będzie dopuszczenie większej liczby projektów o różnych skalach. 2. Zapewnienie większych szans na wygraną dla wszystkich osiedli: W dotychczasowym modelu duża część środków trafia do osiedli, które mają największą populację. Podział środków osiedlowych w sposób proporcjonalny do liczby mieszkańców być może pomógłby w możliwości wygranej dla większej liczby osiedli. Proszę też o rozważenie osobnych rankingów dla osiedli małych i dużych, aby wyrównać szanse. Takie działania zwiększą sprawiedliwość procesu i ułatwią mniejszym osiedlom zdobycie wsparcia i zdobycia środków na realizację lokalnych potrzeb. 3. Uproszczenie formalności i zmniejszenie biurokracji: Utworzenie uproszczonego formularza poprawkowego lub możliwość dokonania mniejszych zmian wysyłając maila do Biura WBO. 4. Zabezpieczenie głosowania przed fałszowaniem wyników: Aby zwiększyć zaufanie mieszkańców oraz zachęcić do oddawania głosów, jak pokazuje tegoroczne WBO, warto wzmocnić mechanizmy bezpieczeństwa, musiałyby być to mechanizmy zgodne z prawem - kwestia do pogłębionej analizy prawnej. Można także przygotować krótkie materiały

l. p.	Opinia
	edukacyjne (grafiki, filmy) wyjaśniające zasady uczciwego głosowania oraz informacje o potencjalnych konsekwencjach nieuczciwego wpływania na wyniki. 5. Większa przejrzystość i komunikacja: • Publikowanie raportów po każdej edycji - z kosztami, szczegółowymi harmonogramami prac związanych z realizacją projektów i wyjaśnieniem ewentualnych opóźnień. Obecnie wielu mieszkańców rezygnuje z głosowania przez ciągnące się latami procedury realizacji projektów. • Uprozczone opisy kryteriów oceny projektów. • Udostępnienie listy najczęstszych błędów oraz wskazówek, jak ich unikać. 6. Wsparcie dla autorów projektów - Liderów Aby ułatwić pracę liderom projektów zarówno przy procesie składania projektu jak i realizacji, propozycja wprowadzenia funkcji "opiekuna" projektu - pracownika urzędu, który jest w stanie pomóc w sprawach formalnych, jak i przy realizacji projektu jest na bieżąco informowany przez jednostkę realizującą projekt o etapie realizacji, dzięki czemu Lider kontaktuje się z jedną, merytoryczną w temacie osobą, a nie "odbija się" po różnych komórkach Urzędu i jednostkach współpracujących. 7. Tworzenie dużych tablic informacyjnych o tym, że projekt został utworzony ze środków WBO – chodzi o duże, przejrzyste plansze (analogicznie jak np. "projekt sfinansowany ze środków UE") aby przyciągały uwagę i tym samym promowały ideę społeczeństwa obywatelskiego i wartość społeczną budżetu partycypacyjnego.
87	Komentarze dotyczące interfejsu internetowego WBO:

l. p.	Opinia
	1. Formularz do zgłaszania projektów jest mało intuicyjny dla osób, które robią to pierwszy raz. Pola typu obszar oddziaływania projektów czy szacowana liczba użytkowników jest kompletnie niewiążąca, a powodują szereg trudności i generują poczucie skomplikowania formularza. 2. Przy dodawaniu elementów projektu, powinien być szacunkowy kalkulator minimalnych kosztów projektu. Zmniejszy to liczbę zgłoszeń projektów WBO przekraczających maksymalny kwotę kosztów na projekt osiedlowy/ponadosiedlowy. 3. Formularz głosowania powinien być zabezpieczony mechanizmem CAPTCHA, aby uniknąć sytuacji związanych z automatycznym głosowaniem przez różnego rodzaju boty. 4. WBO warto powiązać z aplikacją Nasz Wrocław, jeśli to tylko możliwe z prawnego punktu widzenia. 5. Trudniejsze informatycznie do wykonania, ale działki niemożliwe do wykorzystania w WBO powinny nie być możliwe do zaznaczenia w trakcie specyfikacji projektu. Dane o własności działek są na gis.um.wroc.pl
88	podział.projektow..na małe i duże.. Srednie
89	Komentarz dotyczący zasad WBO: 1. WBO w ostatnich latach bardzo sprofesjonalizowało się co oznacza, że bez szeroko zakrojonej kampanii reklamowej trudno wygrać projekt. W dodatku projekty muszą zakładać współpracę kilku osiedli, aby zebrać wystarczającą liczbę głosów. Powoduje to zniechęcenie zarówno wśród mieszkańców, jak i liderów, którzy nie dysponują takim zapleczem logistycznym. Dlatego wnioskuje o wprowadzenie 3 kategorii projektów - lokalne o kwocie do 100-200 tys.

l. p.	Opinia
	złotych z uproszczonym formularzem, który to byłby gwarantowany po jednym dla każdego osiedla z listy 10-20 najwyższej ocenionych. 2. Tytuł projektu nie powinien wprowadzać w błąd głosującego, co do zakresu oddziaływania projektu oraz zakresu projektu.
90	Komentarz dotyczący realizacji wygranych projektów: 1. Realizacja wygranych projektów jest ekstremalnie powolna. Powinna powstać dedykowany międzyjednostkowa komórka do realizacji projektów, aby czas ich realizacji skrócić, co ograniczyłoby ilość wielomiesięcznych dyskusji między jednostkami. 2. Projekty niezrealizowane w przeciągu 3 lat powinny mieć waloryzowaną kwotę o współczynnik inflacji.
91	Lepszy podział projektów na pule Obecny podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe nie odpowiada realnym potrzebom mieszkańców. Proponujemy wprowadzenie kategorii: • projekty małe (np. ławki, huśtawki, drobna infrastruktura), • projekty średnie, • projekty duże, • projekty tematyczne (np. zieleń). Dzięki temu projekty o skrajnie różnych kosztach nie konkurowałyby ze sobą bezpośrednio. Mniej biurokracji Prosty formularz korekt albo możliwość zgłaszania drobnych zmian mailowo do Biura WBO znacznie ułatwiłaby życie autorom projektów. Bezpieczniejsze i uczciwsze głosowanie Aby odbudować zaufanie mieszkańców, konieczne jest

l. p.	Opinia
	wzmocnienie mechanizmów zabezpieczających głosowanie (oczywiście zgodnie z prawem). Dobrym pomysłem byłyby też krótkie materiały edukacyjne o zasadach uczciwego głosowania. Większa przejrzystość i lepsza komunikacja raporty po każdej edycji (koszty, harmonogramy, przyczyny opóźnień), prostsze opisy kryteriów oceny projektów, lista najczęstszych błędów i praktyczne wskazówki. Dziś wiele osób rezygnuje z głosowania właśnie przez brak jasnych informacji i wieloletnie opóźnienia. Realne wsparcie dla liderów projektów Proponujemy wprowadzenie „opiekuna projektu” – jednego urzędnika, który wspiera lidera od złożenia wniosku aż po realizację. Bez odsyłania od wydziału do wydziału. Widoczna promocja WBO w przestrzeni miasta Duże, czytelne tablice informacyjne „Projekt zrealizowany ze środków WBO” – podobnie jak przy projektach unijnych – pomogłyby promować ideę budżetu obywatelskiego i budować dumę mieszkańców z lokalnych inicjatyw."
92	WBO potrzebuje zmian. Nie podoba mi się finansowanie infrastruktury drogowej (np rondo na borku), czy dróg rowerowych z WBO. Wbo to nie miejsce na drogi rowerowe
93	W celu poprawy funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego wnioskuję o wprowadzenie następujących zmian: 1. Wprowadzenie trzeciego poziomu małych projektów Wnioskuję o wprowadzenie dodatkowego, trzeciego etapu projektów – tzw. projektów podwórkowych, o wartości jednostkowej na poziomie 100–200 tys. zł. Ostateczna kwota powinna zostać ustalona w oparciu o analizę dotychczas zgłaszanych małych projektów oraz realne możliwości ich

l. p.	Opinia
	sprawnej realizacji. Wprowadzenie takiego poziomu projektów: • ograniczy zjawisko sztucznego tworzenia projektów ponadosiedlowych składających się z wielu drobnych inwestycji, • umożliwi szybszą realizację małych projektów, m.in. dzięki uproszczonym procedurom przetargowym lub ich ograniczeniu, • poprzez widoczną realizację licznych drobnych inwestycji pozytywnie wpłynie na zainteresowanie mieszkańców głosowaniem oraz zaufanie do całego procesu WBO. 2. Poprawa koordynacji i komunikacji w trakcie realizacji projektów Obecny proces realizacji projektów WBO jest często rażąco przewlekły, a liderzy projektów mają istotne trudności z uzyskaniem jakichkolwiek informacji o postępach prac. W związku z tym wnioskuję o utworzenie odrębnej jednostki lub zespołu wykwalifikowanych menedżerów projektów, odpowiedzialnych za: • koordynację realizacji projektów pomiędzy jednostkami miejskimi, • nadzór nad harmonogramami, • bieżącą i obowiązkową komunikację z liderami projektów. Takie rozwiązania moim zdaniem znacząco usprawnią proces realizacji oraz zwiększą transparentność WBO. 3. Wzmocnienie zabezpieczeń procesu głosowania Wnioskuję o wprowadzenie nowych, mechanizmów zabezpieczających proces głosowania przed próbami jego fałszowania, w szczególności poprzez:

l. p.	Opinia
	• ograniczenie głosowania SMS do krajowych numerów telefonów zarejestrowanych na terytorium RP, • weryfikację zgodności imienia i nazwiska z danymi w rejestrze PESEL, • możliwość głosowania lub dodatkowej weryfikacji tożsamości za pomocą ePUAP lub aplikacji mObywatel. 4. Uporządkowanie zasad wycofywania projektów Zdarzają się przypadki, w których projekty pozostają w głosowaniu mimo braku realnego wsparcia ze strony liderów, którzy nie zdążyli wycofać ich w obecnie obowiązującym terminie. Obecny termin 4 dni od ogłoszenia wyników weryfikacji jest krótki i ma charakter zmienny, co sprzyja jego przeoczeniu. Wnioskuję o wprowadzenie do uchwały jednoznacznego zapisu umożliwiającego wycofanie projektu ale nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem głosowania. Jest to termin: • wystarczający do wprowadzenia zmian w systemie głosowania, • stały, łatwy do zapamiętania i zapisania w kalendarzu przez liderów. 5. Rezygnacja ze sztywnych kwot projektów w uchwale Wnioskuję o wyłączenie z uchwały Rady Miejskiej sztywnych kwot określających wartości poszczególnych poziomów projektów. Kwoty te powinny: • podlegać corocznej weryfikacji pod kątem realnych kosztów inwestycji budowlanych, • być okresowo waloryzowane (np. zarządzeniem Prezydenta Miasta), jeśli wymaga tego sytuacja rynkowa.

l. p.	Opinia
	Takie rozwiązanie zwiększy elastyczność WBO i realność realizacji projektów. 6. Ograniczenie biurokracji i pełna cyfryzacja zmian w projektach Wnoszę o ograniczenie biurokracji poprzez: • umożliwienie liderom wprowadzania prostych zmian w projektach drogą mailową lub przez system elektroniczny, • rezygnację z papierowych formularzy na rzecz cyfrowego obiegu dokumentów, • uporządkowanie zasad łączenia projektów – obecnie proces ten jest niejednolity i często sprowadza się do sytuacji, w której jeden lider modyfikuje projekt, a pozostali są zmuszeni do jego wycofania. Moje stanowisko negatywne wobec różnych pomysłów rozwiązań: a. Jestem przeciwny bezpośredniemu podziałowi środków na osiedla Osiedla różnią się nie tylko liczbą mieszkańców, ale także powierzchnią, strukturą demograficzną, rodzajem zabudowy, stopniem wyposażenia w infrastrukturę, dostępnością gruntów należących do gminy. Tak wielu zmiennych nie da się rzetelnie uregulować, tym bardziej w oparciu o dane meldunkowe, które znacząco odbiegają od faktycznej liczby mieszkańców. Wprowadzenie takiego podziału będzie faworyzować większe osiedla i nie przyniesie realnej poprawy funkcjonowania WBO. b. Przeciw wprowadzaniu podziałów tematycznych projektów Największą zaletą WBO jest jego otwartość i możliwość zgłaszania dowolnych inwestycji odpowiadających na realne potrzeby mieszkańców. Podziały tematyczne ograniczają tę

l. p.	Opinia
	swobodę i zmniejszają innowacyjność projektów. c. Jestem przeciw zmienianiu zasad oddawanych głosów w zakresie: • zróżnicowanej liczby głosów, • głosów „przeciw”. Obecny system tzn. jeden głos na dany poziom projektów, jest prosty, przejrzysty i sprawiedliwy. d. Jestem przeciwny promowaniu projektów WBO za pośrednictwem placówek edukacyjnych, ponieważ daje to nieuczciwą przewagę części liderów nad innymi i narusza zasadę równości szans w procesie WBO.